

עלה

ל'מצדיקי הרבים

נערך ונסדר ע"פ בקשת
כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א

וועד הרבנים:

אר"י: הרה"ג רבי משה שאול קליין שליט"א
דומ"ץ בב"ד של מרן הגר"ש וואזנער זצ"ל

ארה"ב: הרה"ג רבי צבי האלפערן שליט"א
דומ"ץ ווייטן בארא פארק

- גליון יג -
חודש אדר ב'
תשע"ז

ויאמר ה' אל משה **עלה** אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי **להוראתם**

דבר המערכת

מזמור לתודה הריעו לה'!

ברכות והודאות למלך א"ל חי וקיים, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לגמור ולהתחיל את התורה.

בגיליון הראשון, שיצא לאור בשילי חודש ניסן אשתקד, התחלנו בפרשת תזריע, והנה בגיליון זה אנו גומרים עם פרשת תזריע. כך, שכמעט הגענו לסגור את מעגל השנה. גיליון "עלה" התפרסם מאוד שהוא "הגיליון של "עם המלמדים"! העם של "מצדיקי הרבים ככוכבים"! ובעזרת השי"ת זכינו לרומם ולהעלות כבודם של מלמדי תינוקות די בכל אתר ואתר.

*

בחודש אדר ב' הבא לקראתנו לשלום מוטל עלינו חוב קדוש להשריש בתוך תלמידינו היקרים שני יסודות גדולים ביהדות: את השמחה האמתית להיות יהודי ירא שמים וירא חטא! ואת השמחה האמתית של קבלת התורה מרצון ובאהבה! שני יסודות אלו הם יסודו של הגיליון "עלה", ורק בשביל הרבות פירסום יסודות אלו בין מלמדי תינוקות נוסד הגיליון.

ברוך ה' שמתקבלים הגליונות לרצון אצל כמה אלפי מלמדים בכל רחבי העולם, בין בארץ ישראל, בין בארצות הברית ובין בארצות אייראפא.

כח האחדות גדול הוא מאוד, ומה גם אחדותם של עושי מלאכת ה' באמונה בכל העולם כולו. בטוחים אנו שכח האחדות הזה מביא סייעתא דשמיא גדולה הנצרכת מאוד למלמדי תינוקות של בית רבן בדור הזה.

מודים אנחנו לה' אלקינו המלמד תורה לעמו ישראל על כל החסד אשר עשה עמנו עד עתה, ומתפללים אנו ומתחננים שגם להבא יצליח את דרכינו להרבות כבוד שמים בעולם, לעמוד לימינם של מלמדי תינוקות ולהיות ממצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד!

בברכת "עלה והצלח"!

יעקב יוסף קאסטען, עורך

נתנדב לעילוי נשמת

האי גברא יקירא, מוקיר אורייתא ורבנן,
ואיהו גופא בר אוריין

מוהר"ר צבי בן רבי חיים ע"ה
גרינהוט

והאיש היקר באנשים, נודע בשערים
במעשיו הטובים

מוהר"ר משה בן רבי מרדכי ע"ה
ביעדערמאן

תהא נשמתם צרורה בצרור החיים

פרשת זכור -

< להיזהר מרפיון בתורה, [ויבא עמלק וילחם וכו'] בריפדים,
"שריפו עצמן מדברי תורה" - (בכוות ה:). < לדעת שהשם
בקרבתו תמיד, [ויבא עמלק] וגו'. "סמן פרשה זו למקרא זה

בקצירת האומר

לימודים מן הפרשה בקיצור

פרשת ויקרא -

< לקבוע זמן בין לימוד ללימוד להתבונן במה שלמד, [וימה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט" - רש"י]. < שלא להיבהל אם איננו מבין מיד בפעם הראשונה את מה שהוא לומד, [אפילו משה שלמד מפי הגבורה היה צריך ריווח להתבונן]. < הקדוש ברוך הוא מדבר עם הנביאים רק בשביל ישראל, [צא ואמור להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל שלשים ושמונה שנה שהיו ישראל במדבר כמנוחים מן המרגלים ואילו, לא נתייחד הדבור עם משה" - רש"י]. < אפילו כשאדם חוטא, רצונו האמתי לשמוע בקול ה', [י"קריב אותו], "מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר 'לרצונו', הא כיצד, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני - רש"י, ראה מדור "פרשת החינוך". < הקדוש ברוך הוא רוצה בעבודת האדם דוקא, [ונתנו אש", "אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט" - רש"י]. < כשאדם חוטא, הרי הוא חוטא במחשבה דיבור ומעשה, וצריך כפרה על שלשתם, [כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא, יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו" - רמב"ן]. < חומר החטא אשר חוטא אדם בנפשו, עד שהיה ראוי לעשות עמו כל מה שעושים עם הקרבן, ובחסד ה' מתכפר האדם על ידי הקרבת הקרבן, [יזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה, וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו" - רמב"ן, ראה מדור "פרשת החינוך פרשת צו]. < זהירות מגזל, [בעולת בהמה שאינה אוכלת אלא באבוס בעליה, נאמר, 'והקרב והכרעים ירחץ במים והקטיר'. בעוף שזון מן הגזל, נאמר, 'והשליך את המעים שאכלו מן הגזל" - רש"י]. < עוון גזל מרחק את השכינה, [ומצינו שפרשה זו תחילתה, ואמצעיתה, וסופה, אזהרה על הגזל. תחילתה, 'אדם כי יקריב מכם'. אמצעיתה, 'והסיר את מראתו בנוצתה' וכו'. וסופה, שנאמר 'והשיב את הגזילה'. לפי שהקרבן והגזל הם שני הפכים, כי הקרבן מקרב השכינה, והגזל מרחיקה, שנאמר 'משוד עניים וגו' עתה

המשך בעמוד הבא

על ידי גדרים וסייגים, "לא יניח ממנו עד בוקר", "אבל אוכל הוא כל הלילה, אם כן למה אמרו עד חצות, כדי להרחיק אדם מן העבירה" - רש"י.

פרשת שמיני -

לשמוח כשחברו עולה לגדולה, "קרא משה לאהרן ולבניו, ואמרו לו משה, כך אמר לי הקדוש ברוך הוא למנות אותך כהן גדול, ואני שמח עמך בגדולתך כמו ששמחת בגדולתי, שנאמר 'וראך ושמח בלב' - דעת זקנים. < שויתי ה' לנגדי תמיד, [ויקרב כל העדה ויעמדו לפני ה', דדקדק הכתוב לומר 'לפני ה' ולא אמר 'לפני אהל מועד' וכו', אלא ירצה לומר, שהכינו עצמם בערך השלימות והמושכל והערכת עמידתם שהיא לפני ה', ובחינה זו היא השגת תכלית השלימות, כמאמר דוד (תהלים טז, ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', כי בזה לא ימוט מימינו, שהיא התורה, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו וכו' כשישבתו וכו' לפני מלך, ומכל שכן לפני מלך מלכי המלכים. וכשהשכיל משה במעשה זה, אמר להם, 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, פירוש, צוה ה' שתעשו אותו, שתהיו תמיד מעריכים בדעתכם כי אתם עומדים לפני

אשר נעשה". < התפעלות איך שכל עם היהודי קיבל מיד את הרמז מן השמים, ומיד כששמעו על הגזירה הנוראה שָׁבו בתשובה שלימה, [ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע, אבל גדול היהודים וצום ובכי ומספד]. < כוחה הגדול של תפילת רבים, וכוחה הגדול של תשובה אמיתית מעומק הלב, עד שנתבטל גזירה אמיתית אשר כבר נחתם על ידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. < היהודים אמרו לפני הקדוש ברוך הוא, 'אנו מרגישים אבודים, רבן של ישראל מרדכי הצדיק גרם לרוגזו של המן, אסתר המלכה התקרבה להמן [כדי שלא יאמרו אחות יש לנו בבית המלך], ואתה ה' חתמת עלינו גזירת כלייה, אין לנו איפה לברוח! אבל אף על פי כן - מפניך אליך נברח! [מתוך שיחה של הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל]. < גודל גאוותו של המן [וכל זה איננו שוה לי], שהביא למפלגתו הגדולה. < מדת ההשתוות של מרדכי הצדיק, שלא התפעל כלל מכל הכבוד שעשו לו, [וישב מרדכי אל שער המלך] - "אל שקו ואל תעניתו". < "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" - "אורה זו תורה", "ושמחה זו יום טוב", "וששון זו מילה", "ויקר אלו תפילין" (מגילה טז:), שעל ידי הכרה באהבתו הגדולה יתברך לישראל התחילו בני ישראל להרגיש שהתורה היא בעצם "אורה!" ויום טוב הוא בעצם "שמחה!" ומצות מילה היא בעצם "ששון!" ומצות תפילין היא "יקרה" מאוד! [שפת אמת]. < "ורבים מעמי הארץ מתיידיים", "אם נס פורים עשה מגוים יהודים, בודאי שיכול לעשות מיהודים פשוטים - יהודים יותר טובים", [הגה"צ רבי משה וואלפסאן שליט"א]. < הגילוי בפורים היה שממש 'כל' מה שהיה נראה מקודם כדבר לא טוב ראו שהיה לטובה, ואין כאן המקום להאריך. < אחר שראו היהודים את הנס על ידי מרדכי ביטלו דעתם לדעתו באופן נפלא עד ש"ובבזה לא שלחו את ידם", שזה נסיון קשה מאוד. < מה מאוד צריכים להודות ולהלל להש"ת על כל הנסים האלה שהצילנו ממות לחיים! [זיעשה אותו יום משתה ושמחה]. < קבלת התורה מחדש על ידי התפעלות בנפלאותיו יתברך ובאהבתו את ישראל, [קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם]. < בפורים עובדים על אחדות ושלוש ואהבת ישראל, [ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים].

פרשת צו -

ענין הזירוז למצוות, [אין 'צו' אלא לשון זרז, מיד ולדורות" - רש"י]. < כל מקום שיש רפיון צריך זריזות יתירה, [אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כ"ס" - רש"י. ויש לחוש שמצד העצלה המצויה באדם יבא לידי תרדמה, ויקלקל הקרבן, על כן הוא צריך זירוז וכו', שאיכא צער טובא ביקידת האש כל הלילה יותר מצערן של חסרון כ"ס" - כלי יקר]. < חומר ההרוגי עבירה, [דא אורזייתא דעלגלגא דאיתא למפגא על הרהורי לבא - תרגום יונתן]. < בגדי העובד ה' יהיו נקיים ומכובדים, [ופשט את בגדיו, "אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד" - רש"י]. < התורה חסה אפילו על כבוד החוטאים, [במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת, "כדי לכסות על החוטאים, כי יאמרו שעולה הוא מקריב" - כלי יקר]. < החיוב להודות למי שנעשה עמו נס, [אם על תודה יקריבנו, "אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים, והולכי מדברות, וחבושי בית האסורים, וחולה שנתרפא, שהם צריכין להודות" - רש"י]. < צריך להתרחק מעבירה

לומר, תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים 'היש' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם, ואתם צועקים לי ותדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך וכו', פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן, 'ראית את אבא, אמר לו אביו, 'אינך יודע היכן אני?' השליכו מעליו, ובא הכלב ונשכו" - רש"י]. < להיזהר מספיקות באמונה, [עמלק גימטריא ספק" - ספרים הקדושים]. < להתחזק באמונה, [תאנא, בקרבא דא דעמלק, אשתיכחז עלאין ונתתאין, ועל דא, ויהי ידיו אמונה, בהימנותא פדקא חזי, ויהי ידיו אמונה" - זוהר הקדוש]. < שלא לרחק שום אדם, [תמנע' מאי היא... בעיא לאיגורי, באתה אצל אברהם יצחק ויעקב, ולא קבלה, הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו. אמרה, 'מוטב תהא שפחה לאומה זו ולא תהא גבירה לאומה אחרת'. נפק מינה עמלק דצערניהו לישראל, מאי טעמא דלא איבעי להו לרחקה" - (סנהדרין צט:)]. < חומר הליצנות, [לץ תפה, זה עמלק" - תנחומא יתרון]. < לדעת שכל בן ישראל חשוב אצל הקדוש ברוך הוא מאוד מאוד, ולעולם לא להרגיש שפל בעיני עצמו, [היינו שמכנים בלב ישראל שאינו ראוי כלל לעשות מצוה בדקדוק ולהתפלל בכל כחו וחיותו. והוא בחינת "אשר קר", שמכנים בחינת קרירות וכו'. וזה ענין מלחמת עמלק השייכת בכל עת" - עמק תפלה להגאון הקדוש מטשעוקאס זי"ע, ראה מדור "פרשת החינוך"]. < אין מקרה בעולם, [קליפת עמלק הוא שהכל מקרה "אשר קר" ולא בהשגחה ח" - ספרים הקדושים]. < שלא לקרר אחרים, [אשר קר" לשון קרירות - "משל לאמבטי" ורותחת" וכו' - רש"י פרשת כי תצא].

ימי הפורים -

להתחזק באמונה שלימה שכל אירוע וכל מה שקורה בעולם הכל מונהג ומושגח על ידי הקדוש ברוך הוא. < "מגילת אסתר" מגלה את ההסתר שבבריאה, שהקדוש ברוך הוא מנהיג את קורות הימים לטובת ישראל. < אהבת הקדוש ברוך הוא לישראל, שבשעת החטא שנהנו מסעודתו של אותו רשע הקדים את הרפואה למכה על ידי הריגת ושתי. < גנות מדת הגאווה: בראותו איך התפאר אחשוורוש הרשע שמונים ומאת יום בהראותו את עושר כבוד מלכותו, ובאותה מדת הגאווה סיים את משתה העשירה והארוכה בסיום מר וקשה על ידי הריגתה של ושתי המלכה. < כמה צריכים להתרחק מן הגויים ומהנהגותיהם, עד שנגזר על ישראל כלייה חס ושלוש רק בגלל חטא זה, לדעה אחת. < לא מצאנו שהיו מנגנים אצל המשתה אשר עשה אחשוורוש, כי רצה שישאר יחסא ברצון, וה' מוזיק' של הגוים מעבירה את האדם על דעת קונו עד שכמעט שנעשה אונס, [מנות הלוי]. < היהודים נקראים יהודים [אף שמרדכי היהודי היה משבט בנימין] על שם "יהודה" שהודה על מעשה תמר [תרגום יונתן פרשת ויחי], שמהות היהודי היא שיש לאדם שליטה על עצמו, ושום דבר אינו מרתיע אותו מלעשות רצון ה', וזוהי המדה המחזיקה את עם היהודי בגלות. < גם כשחושבים שהמצב נורא ואיום, המלך גידל את המן הרשע, אבל באמת הכל הוא לטובה ולברכה, כי גדולתו לא הייתה אלא כדי שנפילתו תהיה גדולה וכואבת - "לפני שבר גאון". < גבורתו של מרדכי הצדיק נגד הנסיון הגדול להשתחוות להמן הרשע. < פירוד ומחלוקת היו גם הם גורמים לגזירתו של המן, [ישנו עם אחד מפורד ומפורד]. < כחו הגדול של המן הרשע בלשון הרע. < גנותה הגדולה של תאוצת ממון, [ועשרת אלפים ככר כסף אשכולי]. < גדולי ישראל יודעים הכל, ואף כשאין אנו מבינים איך ומה ולמה, אנו צריכים ללכת בעקבותיהם בביטול הגמור, [ומרדכי ידע את כל

מומלץ למלמדים - מכל הגילים - לבקש מן התלמידים שימצאו בעצמם לימודים של אמונה, יראת שמים ומדות טובות [אולי גם הלכות] מתוך הפרשיות. המערכת תקבל בשמחה את התוצאות, ותפרסם אותה בהזדמנות הבאה, בעזרת השי"ת

מלפניו, ונכנסה אחותה אצלה, אמרה לה, 'על מה נכנסת לדבר זה אלא שתשמישי את המלך, הגיסי דעתך ובואי ושמישי את המלך'. כך אמר משה לאהרן, 'אחרן אחי, על מה נתבחרת להיות כהן גדול, אלא שתשרת לפני הקדוש ברוך הוא. הגיסי דעתך, ובוא ועבוד עבודתו" - תורת כהנים]. < לקבל יסורין באהבה, [יידום אהרן]. < להתחזק ביראת שמים כשוואים מדת הדין, [בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד], "כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בצדיקים מתיירא, ומתעלה, ומתקלס. אם כן באלו, כל שכן ברשעים" - רש"י]. < החיוב להשתתף בצערם של תלמידי חכמים, [ואחייכם כל בית ישראל, "מכאן, שצרתן של תלמידי חכמים מוטלת על הכל להתאבל בה" - רש"י]. < להיזהר בכבוד חברו, [על אלעזר ועל איתמר, "בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעס" - רש"י]. < שלא להתבייש להודות על האמת, [הודה ולא בוש" - רש"י]. < לשמוח בהצלחת חברו, [וייטב בעיניו, "שמח על טוב סברת אחיו ובניו שהיטיבו לראות ולהורות" - ספורנו]. < לעבוד את ה' בשמחה, [שלא יכנסו הכהנים למקדש מגדולי שער כמו שיעשו האבלים... וקענין מה שנאמר במגילת אסתר 'כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק', כלומר אין ראוי לבוא אל בית השם רק דרך ששון ושמחה ותענוג, לא דרך אבל וצער... ראוי לנו לבוא שם דרך כבוד ויראה וגדולה ושמחה" - ספר החינוך]. < משום מעלת ישראל נאסרה להם המאכלות האסורות, [זאת החיה, "לשון 'חיים', לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדלים מן הטומאה, וגזר עליהם מצות, ולאומות העולם לא אסר כלום. משל לרופא שננסה לבקר את החולה" וכו' - רש"י, ראה מדור "פרשת החינוך"]. < גודל הזהירות שלא לאכול מאכלות

פרשת הרצון

יסודות היהדות מתוך פרשת השבוע

פרשת ויקרא

- א -

למה נוסעים הנוסעים לאן נוסעים?

בעת מלחמת העולם הראשונה בשנות תרע"ה-תרע"ז היו כל מלכי מזרח ומערב מתגרים זה בזה. הגבולות התשטשו והתחלפו, זה יוצא וזה נכנס, זה כובש וזה נכבש. הקרובים נעשו רחוקים, ופרנסת ישראל התמוטטה, ועול החוקים והגזירות גבר מאוד. על אותה שעה נאמר (ירמיה ל, ז) "נִעַת צָרָה הָיָא לְעֵקֶב, וּמִמָּנָה יִשְׁעָ", ובחמלתו הוא ינטלם וינסעם. הייתה נדידה גדולה ממקום למקום, כי סחורה המושלכת בחוצות כאן, עלתה שם על גפי מרומי קרת. ובכלל אלה מסעי בני ישראל למדינות הים וגולה אחר גולה בכל קצוי ארץ. עניים במקום זה ועשירים במקום אחר (על פי הערה בספר "יברי ישראל").

באותה עת קשה ישב לו הצדיק הקדוש רבי ישראל ממודיץ זי"ע, ואמר בהתלהבות ובחן המיוחד לו: מהו פירוש הסמיכות של הפסוק האחרון של חומש שמות עם פסוק הראשון שבחומש ויקרא, "לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם" - "וַיִּקְרָא"?

ענה הצדיק ופירש, "כי כל המקרים שבעולם, הכל הם בהשגחה פרטית מן השמים כנודע בשם צדיקים. אפילו קש שהרוח מפזרו ממקום למקום, ה'רוח סערה' - עושה דברו, והוא בהשגחה מן השמים, שמקודם היה צריך להיות במקום זה, ועכשיו במקום זה".

יש לציין כאן לסיפור הנודע על הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שטייל יחד עם תלמידיו הקדושים ברחוב, כאשר פתאום התחיל הרוח לנשוב. עמד הבעל שם טוב מלכת, ושאל, "הרי אנו מאמינים באמונה שלמה 'שהבורא יתברך שמו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים', ואם כן גם הרוח מנשבת בציווי הבורא יתברך, ולמה אכן גזרה השגחתו יתברך שהרוח תנשב דווקא עכשיו?" כאשר לא השיבו התלמידים כלום, ניגש הבעל שם טוב בעצמו לעלה שהיה מושלך ברחוב, והרים אותו מן הארץ והראה לתלמידיו שעל צד התחתון של העלה שוכבת לה תולעת קטנה.

הבעל שם טוב הסביר לתלמידיו הקדושים שהתולעת רצתה לישון על העלה כשהיה עדיין מחובר לאילן. אבל השמש זרחה עליה בקרניים להוטות, ולא מצאה התולעת מנוח. עמדה התולעת הקטנה והתפללה אל הבורא יתברך שאיננה רוצה שהשמש תזרח עליה כדי שתוכל לישון. מיד שמע ה' את קול תפילתה, ובהשגחתו יתברך התחילה הרוח לנשוב עד שהעלה נתלש מן האילן ונחתה על הארץ, כשהתולעת שוכבת מצדו התחתונה, תחת צל העלה, וכך יכלה לישון בשקט וברוגע.

ממשיך הצדיק ממודיץ לומר, "אמר אדוני אבי זקני [הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זי"ע] שהעור התלוי בקיר על היתד אצל [הסנדלר] הוא בהשגחה מן השמים, אשר העור של חיה זו, יתלה על היתד שבקיר זה, אצל [סנדלר] זה וכו'.

שאפילו צעדי רגליו של אדם ספורים בהשגחה מן השמים! ואפילו עשרת אלפים צעדיו והילוכו של אדם - כל פסיעה ופסיעה ספורה בהשגחה פרטית מן השמים. כמו שמברכים בשם ומלכות 'המכין מצעדי גבר'. ומי שאינו מאמין בזה, נמצא מברך בכל יום ברכה לבטלה!"

וסיים הצדיק לחזק את היהודים בעת הקשה ההיא, "ומכל שכן מצעדי גבר הנוסע מעיר לעיר, ומכל שכן עכשיו בחבלי משיח 'אלה מסעי בני ישראל' שאנו רואים כל העולם רק נוסעים לכאן ולכאן, ואין נוחים בביתם, נוסעים וחוזרים ונוסעים לבקש ולחפש פרנסה... אין זאת מקרה חליה! רק בהשגחה פרטית מן השמים לקרב את הגאולה!"

בזה פירש סמיכות הפרשיות, ש"עֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל" צריך להיות "בְּכָל מִסְעֵיהֶם" שהם "וַיִּקְרָא - א", שה"אלף" - אלופו של עולם, הקדוש ברוך הוא, מסתתר ב'מקרים' אלו! וכל הנסיעות והצעדים של האדם הנראים כ'מקרים', ואפילו בדברים הנראים פחותים וירודים, ככולם מסתתר אלופו של עולם, ומנהיג ומשגיח בהשגחתו הפרטית, והכל הוא מן השמים!

- ב -

האם יודע האדם מה הוא בעצם רוצה?...

כמה פעמים אין אנו בעצמינו יודעים מה אנו רוצים... מצד אחד היינו רוצים לשחק כל היום והלילה... היינו רוצים לדבר כל מה שעולה בלבנו... היינו רוצים לאכול כל המאכלים המתוקים והסגוניים מושכי עין... לפעמים היינו רוצים לכעוס ולקצוף ככל העולה על רוחנו, ולפעמים היינו רוצים לצחוק מלא פינו עד כלות כוחנו...

אבל מצד שני אנו רוצים ללמוד ולהתפלל ולהיות יהודים טובים ויראי ה'. היינו רוצים להיות עדינים ומתונים... היינו רוצים להתעלות ולהתרומם... היינו רוצים שיהיה בכוחנו ללמוד שעות על גבי שעות... היינו רוצים להתפלל בכוונה מיוחדת, ואולי אף להזיל דמעות בעת התפילה...

לפעמים יש לנו את שני הרצונות ההפוכים גם יחד, ואנו עומדים באמצע ומרגישים כל כך מבולבלים... אנו מרגישים מאוד מפוצלים מבפנים... מה אני?... מי אני באמת?... מה אני רוצה באמת?... האם אני יהודים חרדים ונאמנים טהורים וקדושים בני א"ל חז"ל?... או האם אני יהודים מגושמים וחומרניים ומנותקים וקרים - חס ושלום?...

[מלמדים חשובים! סוגיא סבוכה זו - המטרידה כל יהודי ויהודי משנות קטנותו עד יומו האחרון - מצוה עלינו למסור אותה ולהורידה להבנת תלמידינו בכל גיל ובכל גודל, כפי מדרגתם וכח שכלם, כי בנפשותינו ובנפשותיהם היא!]

בא הכתוב בפרשתנו ומלמד לנו "וַיִּקְרָב אֹתוֹ, לְרִצְנוֹ, לִפְנֵי ה'!" ופירשו רבותינו (יבמות קו.) "כופין אותו עד שיאמר 'רוצה אני'". דהיינו, שיש מציאות אצל ישראל שכופין אותו לרצות לקיים מצוה! ואם

המשך בעמוד ה'

הוא אומר "רוצה אני", הרי להלכה ולמעשה הוא רוצה! וגם במצוות שהרצון מעכב בהן, הוא יצא ידי חובתו!

כי כל יהודי ויהודי "בעצם" רוצה "באמת" לעשות רצון ה'!!!

ידועים הם דברי רבינו הגדול הרמב"ם בהלכות גירושין (פרק ב הלכה כ), בענין קיום מצוות על ידי כפייה, "מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר 'רוצה אני', ויכתוב הגט, והוא גט כשר. וכן אם הכוהו גוים ואמרו לו, 'עשה מה שישראל אומרים לך', ולחצו אותו ישראל ביד הגוים עד שיגרש, הרי זה כשר וכו'" [אף על פי שגט מעושה פסול].

ממשיך הרמב"ם ושואל, "ולמה לא בטל גט זה? שהרי הוא אנוס בין ביד גוים בין ביד ישראל?"

ומשיב, "שאין אומרים 'אנוס' אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב מן התורה לעשותו וכו'. אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה, והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו, או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו, אין זה אנוס ממנו! אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה!"

"לפיכך, זה שאינו רוצה לגרש, מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות. ויצרו הוא שתקפו! וכיון שהוכה עד שתשש יצרו, ואמר 'רוצה אני', כבר גרש לרצונו!!!"

עד כאן לשונו של הרמב"ם.

צריכים אנו לדעת בבירור! שכל מה שאנו מרגישים שאנו רוצים, אם רצונות אלו אינם מתאימים עם רצון ה' אין הם רצונותינו כלל!!! אין כזה דבר שיהודי רוצה לעשות נגד מצוות התורה!!! להלכה ולמעשה!!! גם אם הוא בעצמו משוכנע שהוא "רוצה", אין זה רצונו האמתי!!! זה רק רצונו של יצרו הרע!!! רצונו של אויבו האכזרי ושונאו הקשה!!! אבל הוא? הוא בעצמו? רוצה לעשות רק מה שהקדוש ברוך הוא רוצה שיעשה!!!

[אפשר להוסיף לדוגמה, שהרבה פעמים אנו רואים שיהודים חילונים שנמצאים בסכנה או בפחד גדול, הם שבים בתשובה שלימה. כי על ידי הפחד הגדול כח הגוף נחלש, ויוצאת לאור כח נשמתם היהודית הקדושה, והם נהפכים להיות את "עצמם"! והם בעצמם רוצים להיות טובים!]

פרשת זכור

- ג -

תמחה את זכר "עם קל"!!!

לכולנו יש לפעמים מחשבות נוגות על עצמינו, 'מי יודע אם מעשי המצוות שאני מקיים אכן חשובים בעיני הקדוש ברוך הוא?' או 'מי יודע אם לימוד התורה שלי חשוב בשמים?' 'האם תפילותי

רשימה חלקית:

« קובצים "משנה בהבנה" מאת מלמד מומחה; פירוש משניות יפה מאוד באופן מחודש, על ידי טבלאות ותמונות יפות על מסכתות ברכות, שבת, סוכה, ביצה, מועד קטן, מגילה ועוד. גם טבלאות וסיכומים בחומש ורש"י, על כל פרשיות ספר ויקרא ועוד. גם סיכומים וטבלאות "הלכה בהבנה", על הלכות חנוכה ועוד. אפשר לקבלו חנים מידי המערכת. אפשר לקבל כל הנ"ל והרבה יותר מזה, ב"אימעייל": d1234@okmail.co.il [מאת הרב הרוצה בעילום שם – יש הסכמות על החוברות].

« חוברות יפות מאוד, כתובים באופן ברור, [טוב גם למלמדים עצמם], לתולדות המשנה, ולתחילת גמרא. קונטרסים "ותלמודו בידו" – סיכומים על מסכתות ברכות, פסחים, ראש השנה, תענית, מגילה. שיחות ודברי תורה על פרשיות השבוע, מועדים, ועוד הרבה נושאים. קונטרס על עניי תפילה. מיועד לכיתות ג-ו, אבל מלמדים של כיתות ז' וח' יכולים להנות מהם גם כן. [מאת הרב דוד הנג]

« מלמד תשב"ד מעיר מאנסי שהקליט הרבה שיחות אשר נתן לכיתה ה' מסר למערכת הקלטות של שיחותיו המלאים יראת שמים וידיעות טובות לתלמידים. ניתן להשיג שיחות לחודש אדר, בעניי מגילת אסתר, משנכנס... בשמחה, עמלק – קרירות, פורים – אחדות, פורים נס בתוך הטבע, פורים תשב"ד, שבת זכור, שמחה על ידי אמונה, שמחה תמיד, שמחה.

« התגלגל לדינו איש מפי איש מפי איש "קובץ מאמרי חז"ל" עם פירושם באידיש, אשר מאורך ההשתלשלות נשכח מן הוא המחבר החשוב, יש בקובץ כמאתיים ושלישים מאמרים, מסודרים על פי הא' ב'.

בקשה:

« ישנם מלמדים שמבקשים חומר על פרק אור לארבעה עשר. מי שיש חומר בידו ורוחו נדיבה, נא למסור את החומר למערכת על ידי "אימעייל".

בקשה ממלמדים החשובים

מי שיש בידו עצות טובות ומועילות, דפי עזר, טבלאות, על כל הלימודים שבכל הכיתות והגילים נא לשלוח אותם למערכת

בעזרת השי"ת נפרסם במדור מיוחד את כל מה שיש תחת ידינו כדי שיוכלו מלמדים אחרים להנות מעבודתכם

"אל תמנע טוב מבעליו, בְּהִיּוֹת לְאֵל יָדְךָ לַעֲשׂוֹת"

אסורות, [אל תשקצו וגו', ונטמתם בם, אל תקרי ונטמתם, אלא ונטמטם] (יזמא לט.). < התורה נתנה מפי הגבורה, והכל גלוי וידוע לפניו, [שליט בעולמו יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל, לפיכך פרט בו] (חולין נט.). < אדם מקדש עצמו למטה מקדשין אותו למעלה, [והתקדשתם, "קדשו את עצמכם למטה", והייתם קדושים, "לפי שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא" – רש"י].

- פרשת פרה -

< גודל מעלת טהרת ישראל, [בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת, שהיא טהרתן של כל ישראל] (ירושלמי מגילה ג, ה), ראה מדור "פרשת החינוך". < לקבל את חוקי התורה בביטול הדעת אף על פי שאין אנו מבינים את הטעם, [לפי שהשטן ואומות העולם מוניין את ישראל, לומר, 'מה המצוה הזאת, ומה טעם יש בה'. לפיכך כתב בה 'חקה', גזירה היא מלפני, ואין לך רשות להרהר אחריה – רש"י, ראה במדור "רועה אמונה"]. < כשמקיימים את החוקים באמונה פשוטה זוהי הוכחה שגם במצוות ומשפטים שמבינים את הטעם מקיימים אותם רק מפני ציווי ה', [זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר – ולא אמר "זאת חקת הפרה", שקיים החוקים הוא קיים כל התורה – ספרים הקדושים]. < הקדוש ברוך הוא בעצמו מטהר את ישראל, [אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל! לפני מי אתם מטהרין, מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים!] (יזמא פה:). < טעם הטומאה של מת ישראל כי כל כוחות החיצונים באים להנות משיירי הקדושה של נשמת ישראל, [וכבר המשלתי במקום אחר ענין זה לשני כלים שהיו אצל בעל הבית, אחת מלאה דבש, ואחת מלאה זבל, ופינה אותם והוציאם לחוץ מהחדר. אותה שהיתה מלאה דבש מתקבצים לה כל הזבובים והרמשים, ואותה שהיתה מלאה זבל, הגם שיכנסו לה קצת מהרמשים, לא ישוה לשל דבש. כמו כן אדם מישראל שמת, להיותו מלא קדושה המתוקה והעריבה, בצאת הנפש ונתרוקן הגוף, יתקבצו הקליפות לאין קץ, שהם כוחות הטומאה התאבים תמיד להידבק בקדושה ליהנות מהערב – אור החיים הקדוש]. < גאווה מביא לידי חטא ולכן צריך השב שישפיל עצמו, [ואז הוא הגבוה מכל האילנות, ואזוב נמוך מכולם, סימן שהגבוה שנתגאה וחסא, ישפיל את עצמו כאזוב ותולעת ויתכפר לו – רש"י]. < אף בזמנים הקשים ביותר צריך ללמוד תורה, [אמר רבי יונתן, לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה, ואפילו בשעת מיתה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל", אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה] (שבת פג:). < לימוד התורה הוא דוקא ביגיעה גדולה ובחיי צער, [אמר ריש לקיש, אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל" (שבת פג:)].

- פרשת תזריע -

< השי"ת משגיח תמיד על ברואיו, [אדם כי יהיה בעור בשרו, "משרשי המצוה, לקבוע בנפשותינו כי השגחת השם ברוך הוא פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב (איוב לד, כא) 'כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה'. ולכן הוזהרנו לתת לב אל החולי הרע ולחשוב כי החטא גרם אותו, וכבר אמרו זכרונם לברכה (ערכין טו:) כי בחטא לשון הרע יבוא ברוב, ולא ניקחנו דרך מקרה – ספר החינוך]. < החטא הוא רק בחיצוניות האדם, [ואומרו 'כי יהיה בעור בשרו', מודיע הכתוב וכו', ודוקא בעורו ולא בבשרו, ואין צריך לומר בפנימיותו – אור החיים הק']. < חומר איסור לשון הרע, [נגעים באים על איסור לשון הרע]. < מעלת השלום, [והובא אל הכהן. אין טהרתו כי אם על ידי כהן וכו', כי חטא הלשון גורם כל ריב וכל נגע, ובין אחים יפריד, על כן יבא אהרן שאחז במדת השלום ויפרא לזה, כי הוא היה אוהב שלום ורודף שלום – כלי יקר]. < לבוא אצל חכם כדי שיהיה לו למורה דרך, [וראוהו הכהן, "על פי כהן, 'כי שפתי כהן ישמרו דעת', ויורו למנוגע לפשפש במעשיו ויתפלל על עצמו, ויתפלל גם הכהן עליו" – ספורנו]. < שלא להפריע שמחת חבירו, [וביום, "מכאן אמרו חתן נותנין לו כל שבעת ימי המשחה, לו ולאצטליתו ולכסותו ולביתו, וכן ברגל נותנין לו כל ימי הרגל" – רש"י]. < חומר העונן לגרום פירוד בישראל, [בדד ישב, "שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו וכו'. הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל" – רש"י].

- פרשת החודש -

< להיזהר ללמד לאחרים באופן שיבינו, [נתקשה משה על מולד הלבנה וכו', והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו, 'כזה ראה וקדש' – רש"י]. < התבטלות לגדולי ישראל שאפילו הקדוש ברוך הוא כביכול מסכים לבית דין, [אתם, אפילו שוגגין, אתם' אפילו מזידין] (ראש השנה כה). "דבר אחר 'החדש הזה לכם'. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, 'רבון העולם אימתי אתה עושה את המועדות', שכן כתיב 'בגזירת עירין פתגמא' אמר להם, 'אני ואתם נִסְכִּים על מה שישיראל גומרין ומעברין את השנה, שנאמר 'אקרא לאלקים עליון לא-ל גומר עלי' וכו', בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, לשעבר היה בידו וכו', אבל מכאן ואילך הרי מסורה בידכם ברשותכם, אם אמרתם הן, הן, אם אמרתם לאו, לאו". (שמות רבה טו, ב). < איך שכל הבריאה משועבדת לתורת ישראל, ואם בית דין מעבר את השנה נתעברה השנה לכמה הלכות גדולות, [מדרש הנזכר, 'אמר להם, 'אני ואתם נסכים על מה שישיראל גומרין ומעברין את השנה, שנאמר 'אקרא לאלקים עליון לא-ל גומר עלי' וכו', בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו']. < לברך אף על הרעות גם כן, [אבל ישראל מוניין ללבנה שהיא פגומה ולפעמים מליאה, ועל הכל מברכין, כשם שמברכין על הטובה, כך מברכין על הרעה, על כן מוניין ישראל ללבנה – של"ה הקדוש]. < גדלות ישראל היא רק על ידי התורה, [כי היא חכמתכם וביתכם לעיני העמים, איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים, הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות" (שבת עה:)].

מתקבלים לרצון לפני אבינו שבשמים?! בקיצור: אנו מרגישים בעצמנו רחוקים ומנותקים... רחמנא ליצלן.

מחשבות אלו הם מעשה עמלק! "אֲשׁוּר קָרָךְ בְּדָרְךָ, וַיִּזְגַּב בְּךָ הַנְּחָשָׁלִים אַחֲרֶיךָ" (דברים כה, יח). עמלק הסביר לנחשלים אלו, הרי חוטאים אתם... תראו איך אתם נראים... ואכן דבריו עשו את שלהם, "וְאַתָּה יְיָ יִגְעַשׁ..."

דברים נשגבים מובאים בספר "עמק תפלה" להגאון הקדוש רבי יעקב ישראל מטשערקאס ז"ל, בענין מחיית עמלק. "דהנה בחינת 'עמלק' היא 'עם קל', שכוונתו של עמלק הייתה להכניס בדעת ישראל רגש של 'קלות' שירפו ממצוות ומעשים טובים, אשר על ידם יש לאדם אחיזה בתורה, ורק על ידי קיום מצוות ומעשים טובים נעשה האדם מקושר עם התורה, ונקרא בשם 'אדם', שהוא עצם אחד עם התורה, כמו שכתוב (במדבר לא, כא) 'וזאת התורה - אדם'."

"הבחינה של עמלק הוא היפוך מזה, שמביא קלות לבני ישראל להרפות ידיהם מהמצוות ומעשים טובים, בכדי שלא תהיה התקשרות, ונעושה פירוד בקומה. ועל ידי מה עושה זאת? על ידי בחינת "עם קל". ש'עם' הוא בחינת בזוי, בחינת 'ערב רב'. היינו שמכניס בלב ישראל שאינו ראוי כלל לעשות מצוה בדקדוק ולהתפלל בכל כחו וחיותו. והוא בחינת 'אשר קר' (דברים כה, יח), שמכניס בחינת קרירות."

ענין זה של עמלק שייך בכל עת, גם בזמן הזה. גם היום יכולים להילחם עם "עמלק" זה! גם היום יכולים להילחם נגד פיתוי יצרנו הרע של "עם קל"! ולהשיב מלחמה שעה נגד מי שרוצה לקרר אותנו ולהגיד לנו שאיננו ראויים ללמוד ולהתפלל! נגד מי שרוצה להכשילנו ב"ענווה פסולה!"

איך יכולים ללחום מלחמה זו בזמן הזה? על ידי כוחו של משה רבינו! על ידי כוחו של הענין האמיתי! כמו שנצחו ישראל במלחמת עמלק הראשונה על ידי כוחו של משה, כאז כן עתה.

ומהו כוחו של משה רבינו? שני דברים: לימוד התורה בדבקות, ומדת ענווה האמתית.

שעל ידי שמתקשרים לתורה הנקראת "תורת משה", ולומדים אותה בהתמדה ובחיות, ועל ידי התחזקות באמונה שלימה שבאמת אין אני כלום, כי כאין וכאפס אנכי, רק הקדוש ברוך הוא המהווה את כל הנבראים וכל הנמצאים בכל עת ורגע - גם מהווה אותי, והוא יצר וברא אותי כדי שאהיה כלי שעל ידי יוכל הקדוש ברוך הוא לפעול את פעולותיו.

"ואם כן, אף שהוא בעיניו אינו נחשב לכלום, אבל מאמין שהוא כלי שעל ידו יפעל הקדוש ברוך הוא פעולתו בכל העולמות על ידי מעשים שלו. ואז יחזק עצמו במצות ומעשים טובים, שהם עיקר התקשרות כל האברים, ויחליש בחינת 'עמלק', שהוא 'זה לעומת זה' של משה. שיש בו גם כן שפלות שאינו ראוי לשום מצוה."

צריכים אנו להתגבר על מחשבות נוגות אלו, ולהתחזק בחזק ועוז ולהכריז לעצמנו ולכל מי שרוצה לשמוע: אמת כי אין אני שווה כלום מצד עצמי! אבל הלא יהודי אני! וה' בראני! והוא בראני לאיזו מטרה קדושה! ועל ידי קיום התורה והמצוות שלי נעשות פעולות גדולות של הקדוש ברוך הוא

בעולם! את ההשפעות הקדושות הנשפעות בכל העולמות על ידי לימוד התורה שלי אי אפשר שתשפיענה על ידי זולתי! אשר על כן - לימוד התורה שלי גדול מאוד בשמים! תפילותי בוקעות רקיעים! וכל מעשיי הטובים פועלים ועושים רושם לעילא ולעילא!

לא מצד עצמי, אלא מצד שאני נברא ויצירה מיוחדת של הקדוש ברוך הוא!

וכן, "תִּמְחָה אֶת זִכְרִי עִמָּלֶךָ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח!!!"

- ימי הפורים -

- ד -

"הכרת הטוב" או "קשרים טובים"??

ההקדמה לחג הפורים היא יום "תענית אסתר", שהוא יום תפילה. כדאי מאוד לרענן במחשבתנו, מה היא הסיבה שתקנו לנו לצום בתענית אסתר? זהו לשון המשנה ברורה (סימן תרפ"ו): "ולכן נהגו כל ישראל להתענות ב"ג באדר, ונקרא 'תענית אסתר', כדי לזכור שהש"י רואה ושומוע כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ד' בכל לבבו, כמו שעשה בימים ההם."

הרי שההקדמה לימי הפורים היא יום תפילה ובקשה, ויום של תשובה ותענית.

כמובן שלכל דבר בתורה ובעבודת ה' נדרשת הכנה, ובפרט לתפילה. אם בימי הנעורים נחזיר בתלמידנו נושא זה, ייחרט על לבם ליראה את ה' כל הימים בסייעתא דשמיא. "הכנה" בגימטריא "מח לב". לא נקראת הכנה, אלא כשמכין את המוח ואת הלב לכל דבר שבקדושה, (הרה"ק ה"שעו"ת משה" מוויזניץ ז"ע).

איך מכינים את המוח והלב ל"תפילה"?

אפתחה במשל פי. אם נתבונן כאן בעולמינו הקטן, נראה שישנם שני סוגים של "הכרת הטוב", סוג אחד, שמכירים טובה מכל הלב למי שעשה לנו טובה. ויש סוג של "קשרים", דהיינו להיות בקשר טוב עם מי שעושה עמנו טובות. בעולמנו הנמוך קוראים לשניהם גם יחד בשם "הכרת הטוב".

אסביר את עצמי בדוגמא שאני מאמין שכל אחד מכיר לכל הפחות דוגמא אחת כדוגמתה. לפני שלושים שנה, התגורר באיזה מקום תורה גביר גדול, שהיה תורם סכומים עצומים למקום תורה ההוא. בזמן מן הזמנים ירד הגביר הנדיב מנכסיו, לא-עלינו.

שבועות ספורים לפני שנודע ברחוב שפרנסתו של הגביר התמוטטה, איסר את בנו למזל טוב. בעת האירוסין היו העמודים בכל כתיבי העת עמוסים עד להפליא עם הרבה ברכות ואיחולים לבניי מ'עומק הלב'. כל קופות הצדקה וכל מוסדות התורה השונות שבמדינה ההיא הפליגו עליו תארים לשם ולתפארת "עד כדי שאין דיו מספיק להעלות על גבי הנייר" את רגשות הלב - פשוט אין מקום...

אבל כשהגיעה החתונה עצמה, המצב היה התעלמות מוחלטת... עד כדי כך, שחברי הקהילה של הגביר עצמו בקושי ידעו שהוא מחתן הלילה...

היה שם מישהו ששאל לגבאי הקהילה, "הייתכן שייעשה כדבר הזה במקומנו? הרי היהודי היקר הזה שפך כסף וזהב לרוב ממש לאין שיעור וקצבה 'עד כדי שאין דיו מספיק להעלות על גבי הנייר'... כמה חסד זכינו לקבל ממנו בכל השטחים ובכל התחומים?... איך יכול להיות שתוך כמה חודשים שכחנו מכל וכל?! איפה ה'הכרת הטוב' לאותו איש החסד?!"

כל אחד יכול לנחש לבד מה הייתה תשובתו של הגבאי. הוא ענה לו, "כל זמן שהיינו מצפים לקבל ממנו משהו, היינו חייבים לו 'הכרת הטוב'. אבל לעת עתה רק הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו יכול לשלם לו על כל החסד שעשה עמנו..."

וכדי בזיון וקצף... אבל זה לא הנושא שלנו כעת... האם "קשרים" כאלה עם גבירים ונדיבים עם הם "הכרת הטוב" אמיתית? ודאי שלא!

הבה נתבונן בעבודה הקדושה של "הכרת הטוב" כמו שחכמינו ז"ל מסתכלים עליה. לדוגמא, מה שכתוב אצל משה רבינו ע"ה (שמות יז, ט) "אָמַר אֶל אֶהֱרֹן קַח מִטָּף וּנְטֵה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם", ופירש רש"י, "לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרודעים, ולקה על ידי אהרן."

זה נקרא "הכרת הטוב"! בלי שהמקבל את אות "הכרת הטוב" יודע בכלל ומבלי שמבין שקיבל משהו!

אבל ההתנהגות הנלווה הנזכרת לעיל, אינה נקראת "הכרת הטוב", היא נקראת "קשרים טובים".

כאשר אנחנו מכינים את עצמינו להתפלל לפני מלך העולם אדון כל הנשמות ורובן כל המעשים, אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יש לנו את שתי הבחינות גם יחד.

מצד אחד כאשר לומדים אנו ספרי יראה מקבלים אנו מושג, שאף אם יעבוד אדם קרוץ מחומר למלך מלכי המלכים משך שנות משותלח, ועד גמר טיפת דם התמצית, לא יוכל להתחיל לשלם להקדוש ברוך הוא גם על רגע אחד מחייו. כי בכל רגע ורגע בחיי האדם הוא מקבל חסדים ורחמים גדולים עד אין קץ. נצרך לזה ההתנהגות שהתנהגנו אליו יתברך כמו שהתנהגנו... אז - "אין אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלקינו" וכו', אף "על אחת מאלף אלף אלפי אלפים וכו'". מבחינה זו אנו עומדים לפני מלך מלכי המלכים ברגשי "הכרת הטוב". הרי אנחנו חייבים לעמוד ולהודות ולהלל לשבח ולפאר וכו' וכו' משעת פתיחת העיניים עד שעת פתיחת העיניים... על החסד והטוב שאנו מקבלים ממנו - ממש בחינם!

מסופר על אחד מהצדיקים הגדולים מתלמידי הבעל שם טוב ז"ל, ששאלו אותו, מהי האריכות הגדולה שהוא מאריך בתפילת שמונה עשרה? וענה, "עד ברכת 'מודים' אני מנסה עוד לדבר לפני המלך בצורה זורמת. אבל כשאני מגיע לברכת 'מודים אנחנו לך', ואני מתחיל לחשוב על החסדים הגדולים [שכרגע עדיין לא שכחתי...] אני נתקף בכזה רגש שוב ושוב, עד שמרוב התרגשות אני לא מסוגל להמשיך... עד שאני מתבונן עוד ועוד, בחסדי השי"ת, כי לא תמנו ולא כלו רחמי, וזה פשוט מתארך מעצמו... זוהי תפילה מסוג של "הכרת הטוב"!

מצד שני יש סוג נוסף של תפילה, והוא סוג של "קשרים טובים". הרי אנחנו צריכים רחמים

"זאת חוקת התורה" – הכנה לחג האמונה

כסיל הוא ולא יבין.

ולכן, "אין ישראל מבקשים לדעת טעם במצוות כדי לקיימן. די להם במה שגזר הבורא יתברך כדי לקבל עליהם עול המצוות בלבב שלם. שכשם שהלב צריך להיות שלם בעבודת ה', כך צריכים כל שאר כוחות האדם ושכלו והבנתו להיות שלמים בעבודתו יחד עם הלב, וגם אם איננו מבין טעם המצוה דיו לכח השכל שבאדם שישתעבד למצוה על ידי הידיעה שכל מצוות התורה, חכמת הבורא יש בהן, ורחוקות מבינת אנוש, ואין לך שעבוד מצד השכל גדול מזה.

"משל לשני בני אדם, אחד שוכן במדבר, רחוק מיישוב בני אדם, ואינו יודע בטיב חכמיהם ובמעשיהם, והוא מחדש מלבו מעשים והנהגות שלפי שכלו טובים הם לבריאותו. לעומתו שוכן השני בחברת בני אדם, ומכיר בחכמתם של טובי המלומדים, המנוסים בנסיונותיהם של כל קודמיהם והמון חבריהם, ושומע מהם מה המעשה אשר יעשה לבריאות גופו.

"הנה, אף על פי שאין השני יודע טעם כל המעשים האלה, הרי שכלו ודעתו שלמים ובטוחים בכל מעשיו יותר מן האיש הראשון השוכן במדבר. הראשון, כל ימיו בספקות, שמא אני טועה, שמא הנסיון יכחיש השערותי. ואילו השני, יודע גם בשכלו שכל מעשיו נכונים, אף אם אינו יודע טעמם כלל", (על פי ספר התודעה פרק כה).

הנה כי כן ציוונו הקדוש ברוך הוא בחוקי התורה אשר לא גילה לנו טעמיהם, כדי שנשריש בלבבנו יסוד קדוש זה, עד שגם כשנקיים משפטי התורה אשר נתגלה לנו טעמם נקיימם באמונה פשוטה ובשעבוד לבבנו לרצון ה', ולא רק משום שאנו מבינים את טעמם.

כן מביא ה"ישמח ישראל" ז"ע בשם הרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע, להסביר למה כתב רש"י על חוק פרה אדומה, "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר, מה המצוה הזאת, ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה 'חקה', גזירה היא מלפני, ואין לך רשות להרהר אחריה". הלא להלן מביא רש"י בשם רבי משה הדרשן טעמים בחוקת פרה אדומה, וכתב, "משל לבן שפחה שטיף פלטי של מלך, אמרו, תבא אמו ותקנה הצואה. כך תבא פרה ותכפר על העגל".

ותירץ, "אשר עיקר חטא העגל נצמח מחסרון אמונה, והתיקון הוא תשובת המשקל, התחזקות האמונה, היינו להאמין בפשיטות אף שלא נדע ולא נשיג בשכלנו, אף על פי כן נאמין במצות השי"ת. וזה הוא דברי רבי משה הדרשן, יען שהפרה הוא חוקה בלא טעם, ולא נדע ונשיג שום טעם על פי שכלנו, אף על פי כן אנו מקיימין אותה, על כן הוא תיקון לחטא העגל, חסרון אמונה, רחמנא ליצילן. 'תבוא פרה' שאין לה שום טעם, רק הכל מצד האמונה, 'ותכפר על מעשה העגל', חסרון אמונה, רחמנא ליצילן".

זוהי ההכנה הגדולה אשר אנו מכינים את עצמנו בשבת פרשת פרה לקראת חג הפסח, אשר אנו קוראים בפרשת פרה אדומה "זאת חוקת התורה", אשר גם שלמה המלך עליו השלום הכריז ואמר, (קהלת ו, כג) "אֲמַרְתִּי אֶחְפָּקָהּ, וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי". וכמו שרמזו רבינו בחיי ש"ה ויהי רחוקה "גימטריה" פרה אדומה". שבה ללמדנו לבטל דעתנו ושכלנו אל רצון ה' ולקבל מצוותיו ומשפטיהם בקבלה גמורה אף אם אין אנו מבינים כלום, ואין אנו משיגים אף קצת מכוונותיו הנשגבות של נותן התורה.

עוד יותר התרגז כאשר ראה את האיכר מושך צינורות של מים ומשקה את השדה עד שנעשית כל השדה מלאה בוך ורפש, עד שגם לטייל בשדה כבר אי אפשר.

אבל כאשר עברו כמה שבועות, והתחיל האדמה להתכנסות בדשא ירוק, הבין הילד שהדשא היפה הזה מקורו בחטים שפיזר האיכר לפני כמה זמן. חשב הילד לעצמו, 'אכן, חבל על החטים שלא נותרה אפשרות להנות מהם באכילה, אבל לפחות יצא מהם דשא נהדר ומרהיב עין'.

אחר עוד כמה שבועות התחלף צבע של הדשא ללבן, וכל השדה קיבל מראה נהדר של 'קמה'! 'מה נאה שדה-קמה זו, ומה נעים להתבונן על העשבים הגדולים הנעים ברוח היום כה וכה'!

יום אחד רואה הילד שהאיכר הגיע עם כמה חברים, ומגלים מושחזים בידם, ובלי שום טיפת רגש הם קוצרים את כל העשבים הלבנים היפים, ועושים שְׂמוֹת מכל השדה היפה...

"מה אתם עושים?!" צרח הילד לעומתם מקירות לבו התמים. "למה אתם משחיתים את כל השדה היפה הזאת? אחר עבודה קשה של חרישה וזריעה והשקאה, ואחר שחכינו כל כך הרבה זמן שיצמחו עשבים הלבנים הנהדרים האלה, אתם באים לקצור ולהשחית את הכל?!" מה זה ועל מה זה?!

האיכרים לא ענו לו כלום, אלא המשיכו במלאכתם, כשהילד בן העשיר צופה מן הצד. אחר שסיימו את מלאכת הקצירה, ומלאכת העימור, והמשיכו במלאכת הדישה והזרייה, הבחין הילד בגרעינים הקטנים והקשים המוכרים לו מכבר, שכאשר טוחנים אותם הם הופכים לאבק הלבן הנפלא שממנו אופים את הלחמים הטעימים...

אכן, נודע לו הסוד הגדול של כל המעשים והפעולות הקשות והרבות שנעשו מאז ועד עתה, כל הפעולות המפליאות שנעשו, מבלי שיצליח להבין את מטרתן, נתגלו להיות פעולות מחושבות ונחוצות כדי שבסיומן יהנו בני אדם לאכול ולשבע ולברך.

אם ילד הזה חכם הוא, ישכיל וידע מהיום והלאה שכל מה שהוא רואה בני אדם עושים, אין לפניו רק מה שעיניו רואות, אלא ודאי טמונים במעשיהם ובפעולותיהם דברים אשר עדיין אינם מובנים, ואולי ברוב ימים ישיג ויבין ויקלוט כוונותיהם ומטרתיהם.

*

כן אנחנו צריכים להתבונן במעשי ה' ובמצוותיו הקדושים ולדעת ולהכיר שאין אנו יכולים להבין ולהשיג את כוונות הקדוש ברוך הוא בשום דבר, ואין לנו לשאול ולהקשות על שום מצוה ממצוותיו הקדושים. כי קטנים ונמוכים אנו כאין וכאפס מול חכמתו יתברך העמוקה מני עמוק ורחבה מני רחב. אף כשמתגלים לנו טעמי המצוות וסיבותיהן עדיין אין אנו משיגים כלל את עומק רצון ה' וכוונתו הקדושה בציווי מצוה מסוימת זו, כי הלא חכמתו יתברך אין לה סוף מאוד עמוק מחשבותיו, וכל איש בער הוא ולא ידע,

מעשה בן עשיר אחד, ילד קטן, שהיה מתגורר בארמון אביו, והיה יושן במיטת זהב, ומתלבש בבגדי פאר, ואוכל מעדנים ומטעמים. בגלל שנוול לתוך העושר והאושר לא עלה מעולם בלבו לחשוב מחשבות לדעת מקורם ומוצאם של כל הדברים הטובים האלה אשר הוא נהנה מהם בכל יום ויום.

בכל בוקר ובוקר היה נכנס לחדר האוכל היפה והמקושט והיה מתישב על כסאו המכובד, כשעל מקומו כבר מונחת קערה נאה ומשובחת מלאה מאכלים טובים ומהודרים, ותבשילים יקרים ושמיים, ובאמצע השולחן עמד סל מסולסל מלא כל מיני לחמים ועוגות ככל אשר יתאוה ללבו. מעולם לא עלה בלבו לחשוב מאין באים הלחמים הטעימים האלה, איך נעשים הם כל כך ערבים ונעימים לחכו.

פעם נכנס בן העשיר אל תוך המטבח הגדול בפאתי הבית, לראות איך עושים את כל המעדנים אשר הוא אוהב. והנה הוא רואה את האופה ניגש לשק של אבק לבן, שכל מי שנוגע בו מתלכלך ונהפך כולו לבן, ומערבבו עם מים וביצים ושאר דברים אשר יש בהם בנותן טעם. אחר עבודה של שעה ושעתיים יצא מן התנור לחם יפה ומהודר אשר מילא את כל המטבח בריח נעים.

"מהו האבק הנפלא הזה, אשר ממנו עושים את לחם?" שאל הילד את האופה בתמימות.

"זה 'קמח', בני".

הילד שמח מאוד לדעת מקור הלחם אשר הוא אוכל, ולא עלה בלבו לחקור את הדבר יותר.

פעם יצא בן העשיר מן העיר הגדולה ויבוא להתגורר למשך חודשי הקיץ בתוך כפר קטן. שם ראה את בעל הבית לוקח שק של גרעינים קטנים, אשר מעולם לא ראה גרעינים קטנים וקשים כאלה, וטוחן אותם בריחים, ופתאום התחיל לצאת מן הריחים אבק לבן! דומה מאוד לאבק הלבן שכבר הכיר ממטבח ביתו!

"האין זה 'קמח'?" התפלא הילד ושאל מבעל הבית. "אכן, כשטוחנים חטים הקשים האלו בריחים יוצא קמח!"

הילד שמח מאוד לדעת מקור הקמח אשר ממנו עושים לחם, אבל לא עלה בלבו לחקור את הדבר יותר. יום אחד טייל בן העשיר מאחורי הכפר, וצעד מעדנות לעבר שדה גדולה וריקה אשר אדמתה חלקה, והיה מאוד נעים לטייל עליה. לפתע הבחין באחד מתושבי הכפר שמנהיג לפניו שור גדול, שעול של עצים עבים קשור בו, ובקצהו מחובר כלי מחרישה של ברזל. האיכר תופס בידיו את כלי המחרישה, ובעבודה מאומצת הוא לוחץ על הכלי כדי לנעוץ את להב המחרישה אל תוך האדמה הקשה ולנערה ולרככה. הילד חשב לעצמו, איכר זה טיפש גדול הוא, להפוך אדמה חלקה לאדמה רכה והפוכה...

מה מאוד התפלא הילד לראות למחרת אותו היום שהאיכר הגיע בשקים של חטים, אותם חטים היקרים שעושים מהם את האבק הלבן הנפלא מקורו של הלחם הטוב והטעים, והוא מפזר את החטים על האדמה החרושה. כמה חבל על שקי חטים האלה! ממש "בל תשחית"! חשב הילד...

וחסידים גדולים בכל עת ובכל שעה לגבי העתיד הקרוב והרחוק. על הפסוק (בראשית ב, ה) "כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹקִים עַל הָאָרֶץ, וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה", פירש רש"י, "ומה טעם לא המטיר, לפי ש'אדם אין לעבוד את האדמה', ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים". שאי אפשר שתבוא שום השפעה בעולם בלי תפילה ובקשה מלפני אדון הכל.

והיות ואנחנו זקוקים להמון המון של השפעות טובות מכל הבחינות, ובכן נבוא אל המלך, להתחנן לו ולבקש מלפניו עלינו, על הורינו, על בנינו, בגשמיות וברוחניות.

כמה טוב ויפה מביעים אנו יסודות אלו כשאנו אומרים בליל שבת קודש בתפילה "רבון כל עולמים" אחר אמירת "שלוש עליכם": מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ, ה' אֱלֹקֵי וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתַי, עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי, וְאֲשֶׁר אָתָּה עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְעִם כָּל בְּרִיּוֹתֶיךָ בְּנֵי בְרִיתִי".

לשני הסוגים של תפילה שהזכרנו, אי אפשר לבוא, אלא אך ורק על ידי "הכנת המח והלב"! את ידיעת המוח שעם כל ההשתדלות מצדנו אי אפשר - ממש אי אפשר כלל! - להביע את "הכרת הטוב" מול הקדוש ברוך הוא! כי לא מגיע לנו כלום, אבל ממש כלום! ואת רגשי הלב של שבח והודאה על כל החסד והטוב אשר אנו מקבלים ממנו בכל יום ויום, בכל עת ובכל שעה - ערב ובוקר וצהרים.

"הטוב, כי לא כלו רחמיך! והמרחם, כי לא תמו חסדיך! כי מעולם קוינו לך"!!!

הרב חיים מאיר כץ
ר"מ בישיבת וויזניץ, אשדוד

- ה -

"המסוה" של הקדוש ברוך הוא: ה"עולם"!

ידועים הם דברי ה"קדושת לוי" זי"ע הארוכים בסוף ספרו, ב"קדושה ראשונה", המגלים את קדושת ימי הפורים באופן נעלה מאוד, עד שכל מי שמתבונן בהם עומד נדהם מול שגב קדושת ימים שמחים אלה.

כי הלא "על כן קראו לַיָּמִים הָאֵלֶּה 'פּוּרִים' - על שֵׁם הַפּוּר, הוא הַגּוּרֵל". כי העולם הזה הוא העולם של פירוד, עולם של גורל, מה שאין כן בעולמות העליונים שהכל שם אחדות גמורה, ולא שייך בהם גורל כלל. אבל בעולם הזה הגשמי כבוד ה' מתכסה כל כך עד שלא מרגישים כלל במציאותו יתברך, ואף שייכת בחירה לעשות נגד רצונו יתברך חס ושלום.

אבל בדורו של מרדכי הצדיק בסיפור של נס פורים - דווקא בעולם הזה הגשמי אשר אין אנו רואים ואין אנו מרגישים במציאותו יתברך, "ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו"! דווקא בהנהגתו הטבעית של עולמנו המעלימה והמכסה את כבודו יתברך, דווקא כאן התגלה כי כבודו מלא "עולם"! וכל הטבע מתנהג על פי רצונו יתברך!

כשנכתבה "מגילת אסתר" על ידי אסתר המלכה ומרדכי היהודי, ואנשי כנסת הגדולה הכניסוה אל תוך ספרי הקודש תורה שבכתב, "נתגלה ההסתר" ונסדקו סדקים מאירים ומבהיקים בתוך כיסוי הטבע ומהם זרח אור ה' הבורא והמהניג והעושה לכל המעשים!

לכן לא תמצא במגילה שום שם משמות הקדושים רק בראשי תיבות ובסופי תיבות, כמבואר בספרים הקדושים. כי בעצם לא ראו אז את הנהגתו הגלויה של הקדוש ברוך הוא, כי הלא כל סיפורה של המגילה מורכב ממעשים ואירועים טבעיים, שהשתרעו על פני תשע שנים שלמות, משנה השלישית למלכות אחשורוש עד שנת שנים עשרה. במשך השנים האלו התרחשו המלכות אשר למלך הטיפש, אשר "הרג את אשתו בשביל אוהבו ואת אוהבו בשביל אשתו", ועוד כמה סיפורים אשר הם קורות מצויים ורגילים בבית המלכות.

אבל אחר שנלקטו כל הסיפורים יחד ונכתבה ברוח הקודש על ידי אסתר המלכה ומרדכי היהודי נתגלה שבהתאסף כל האירועים הבודדים יחד מסתתר שם א-ל-ל מסתתר! לכן בצירוף כמה תיבות יכולים להבחין בשמו יתברך המופיע בצירופם, כי כן אכן היה סיפור המגילה כולה! **צירוף מקרים אשר מצטרפים לסיפור גדול אחד של הנהגת הבורא יתברך שמו בעולם הנעלם לעזור ולהגן ולהושיע את בנו בכורו ישראל!**

עצם קריאת המגילה - אשר בקריאתה מתגלה הדבר הגדול הזה - מקדשת את העולם הזה באופן נעלה מאוד! עוד יותר מקריאת התורה עצמה! ולכן "סמכו של בית רבי, שמבטלין תלמוד תורה ופֶּאִין לשמוע מקרא מגילה"! כמוכא בגמרא (מגילה ג). כי התורה עצמה מעלה את האדם למדרגות גבוהות מאוד, עד שמתגלים בו כוחות של עולמות העליונים. אבל על ידי קריאת מגילת אסתר מזדכך גם העולם הזה הגשמי והחומרי, כי על ידי קריאתה ככתבה וכלשונוה וכהלכתה, מתפזרים ונעלמים הכיסויים המעטפים את העולם הזה ומתגלה כבודו יתברך בעולם הזה ממש!!!

אי לכן "קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם" - הדור קבלוה בימי אחשורוש! שעל ידי שהזדככו היהודים על ידי התגלות פנימיות העולם הזה הגשמי והחומרי, התעלו היהודים כל כך, עד שקיבלו את התורה ברצון ובחפץ לב, כי גם גופם הסכים לקבלת התורה הקדושה! שגם בגופם התגלה כבוד ה' במלא הודו והדרו!

• פרשת צו •

- 1 -

איפה תוקד אש המזבח?...

האם זה נוגע רק בזמן שבית המקדש היה קיים?...

מסופר, שכאשר נבחן הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זי"ע בילדותו על ידי אביו הגדול ה"שפת אמת" זי"ע בפרשתנו, כאשר הגיעו אל הפסוק "וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּנָּקֵד בּוֹ", שאל האב את הבן, "במי?" השיב הבן, "בכהן! אש המזבח צריך ליקוד בתוך לבו של הכהן!"

אולי ניתן להוסיף שלא רק בלבו של הכהן צריך אש המזבח ליקוד, אלא גם בלבו של כל איש ישראל המקריב קרבנותיו על גבי המזבח צריך לבעור אש קודש ושלחבת י-ה - לא תכבה!!!

המשך בעמוד ט'

בספר הקדוש "זרע קודש" מבאר באריכות גדולה איך היו בני ישראל עורכים את כפרתם על ידי הקרבנות כשהיה בית המקדש קיים. ואומר, ש"עיקר הקרבן שיתרצה ה' בו להאדם שחטא הוא על ידי שבא האדם לבית המקדש, ששם היו הכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם, והם היו מגדילים בעיניו החטא מאד, שחטא נגדו יתברך שמו, אשר אין שיעור וערך לגדולתו. והיו בקדושתם הגדולה מבינים להם הענין ההוא מאד, עד שהיה האיש ההוא חפץ באהבה וחפיצה גמורה, למסור נפשו לה'. והיה במחשבתו תקוע בלבו שימסור גופו ונפשו רוחו ונשמתו אליו יתברך שמו, שיתרצה ה' בזה מה שחטא נגדו, כמו שנאמר (תהלים לד, כב) 'תַּמְוִיתָ רָשָׁע רָעָה'. רק שרחמי יתברך שמו מרובים, ואמר 'ביא קרבן ויתכפר'.

"והיה האיש ההוא מחשב בשעת שחיטת הקרבן שכל מה שעשה להקרבן, הבהמה, ראוי לעשות לו. והיה מסור גופו ונפשו רוחו ונשמתו אליו יתברך שמו בכל עשיה שעשו הכהנים בקרבן: שחיטה, וזריקת הדם, והקטרת האברים. והכהנים היו מתפללים עליו שיתכפר חטאו בזה שמוסר נפשו רוחו ונשמתו. והיו למלדים לאיש ההוא איך יהיה המסירת נפש כראוי, מה שבגלות בעוונותינו הרבים אין ידוע כמעט לנו איך יהיה מסירת נפש לה' לבדו. ובזה נתרצה ה', והיה יתברך מצרף המחשבה למעשה, ונחשב באמת כאלו הקריב נפשו וגופו לה' על גבי המזבח להשרף על קדושת שמו יתברך".

וכן הם דברי הרמב"ן בפרשת ויקרא (א, ט), "ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם. כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו".

וכל זה "כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו, וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות בהן מורי התורה [הם הכהנים] שיתפללו עליו".

גם על הפסוק בפרשת ויקרא (א, ב), "אֲדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן, כֶּתֹב סִפּוּרוֹ, כִּי יִקְרִיב מֵעֲצֻמְכֶם, בּוֹיָדִי דְבָרִים וְהִכְנַעְתָּ, עַל דֶּרֶךְ 'וְנִשְׁלַמָּה פְרִים שְׁפִיתִנו', וכאמרו 'זבחי אלקים רוח נשברה'".

בדרך זו אולי אפשר לבאר לתלמידנו הקדושים והיקרים, שאם כן, גם היום יש לנו אפשרות להקריב קרבנות ולקיים את הכתוב "אֵשׁ תָּמִיד תִּנָּקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֶה!" לא תכבה עד היום! כי גם היום יכולים אנו להקריב קרבן לה'!

איך? "אדם כי יקריב מכס קרבן"! הקרבן הזה שאנו מקריבים "מכס", על ידי רוח נשברה ועל ידי הכנעה והרהורי תשובה, ובעיקר, על ידי ויתור על הנאות גשמיות, ולהיות מעביר על מדותיו, הרי זה הקריב משהו מעצמו! והקריב קרבן אמתי על המזבח שאשו לא תכבה לעולם!

לדוגמא, משחקים איזה משחק, והתגלע מחלוקת בין הילדים בענין המשחק, בעת כזאת הנסיון גדול מאוד, שיש כאן שני דברים 'נחוצים'

מלמד להועיל

עצות מועילות ממלמדים בעלי נסיון

(א) אוצרות לכל דורש - תקליטור "זיכוי הרבים".

אחרי שכבר נתפרסם בעזרת השי"ת הסי. די. "זיכוי הרבים" שאני מוסר לכל מי שרוצה בחנם, חשבתי לפרסמו גם בגיליון חשוב זה לזכות את הרבים. תוכן הסי. די. עשיר מאוד. אפשר למצוא בו חומר רב על הלימודים שקבצתי בעזרת השם יתברך במשך כמה וכמה שנים, על כמה וכמה עניינים; פרשיות השבוע, מועדים וזמנים; לימוד גמרא; לימוד הלכה; ידיעות; אידיש שרייבן; כתה א' - קריאה; לשון הקודש; ניגוני הטעמים; פירוש המלות; שמירת הלשון; תרי"ג מצוות; עניני חינוך, ועוד הרבה ענינים שונים. הוא דבר טוב למלמדים, ובפרט למתחילים, שירגישו יותר נוח להיכנס למלאכתם החדשה בלי לחזור על הפתחים לבקש חומר ממלמדים רבים.

עוד רציתי להודיע בהזדמנות זו, שמי שיש לו כבר את הסי. די., יכול לקבל דיסק הוספה הכולל בתוכו הרבה הוספות רבות משנים האחרונות, בפרט בלימוד גמרא והלכה.

אביא כאן רשימה של מספרי טלפון של קרובי משפחה וידידים, אשר אצלם אפשר לקבל את הסי. די. או את דיסק ההוספה בחפץ לב.

במאנסי: משפחת ווייברויט, 845-352-1732

בקרית יואל: משפחת ליפשיץ, 845-662-4189

בבארא פארק: משפחת ווייברויט, 718-298-2874 / 718-435-4425 / 633-5042

בוויליאמסבורג: משפחת ווייברויט, 718-963-0318

בקאנאדא: משפחת מעסינגער, 514-621-3167 / 514-277-3223

בירושלים: משפחת האפשטיין, 02-538-0012

באנטוורפן: משפחת האפשטיין, 3-230-3873 / 841-7341

בלאנדאן: משפחת האפשטיין, 208-802-6211 / 781-377-3287

הרב ירוחם ווייברויט

מלמד תשב"ר, כעת ביישיבה תלפיות

(ב) להכניס שמחה בלימוד הגמרא לכיתה התחלת גמרא [ולשאר גילים].

כולם מחפשים דרכים ומהלכים איך להקנות לתלמידים שמחה אמיתית בלימוד גמרא, ובפרט מלמדים שזכו ללמד התחלת גמרא. ברצוני לשאת את קוראי "עלה" בכמה עצות טובות ומועילות בסייעתא דשמיא.

(א) כולנו יודעים בעצמנו שכאשר מתעוררת בנו תאוה לדעת או להבין איזה דבר, מתהווה בנו רגש של "חסר", שהוא כעין רגש של רעב וצמאון, אבל "לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע..." כאשר ממלאים את ה"חסר", ומשביעים את הרעב ומרווים את הצמאון על ידי שאנו שומעים ומבינים את מה שהיינו מתאווים לדעת ולהבין, מרגישים אנו רגש של שמחה וסיפוק. הלא מאמר ידוע הוא "אין שמחה כהתרת הספיקות", שהספק מטריד מאוד את האדם, עד שמרגיש רגש של "חסר" ושמחה גדולה הוא לאדם כאשר ממלאים לו מה שחסר לו. לכן בעל דרשן בעל כשרון יתחיל את דרשתו בשאלה המעוררת בנוכחים רגש של "חסר", ואז כולם ישובו בשקט וישתו בצמאון את דבריו.

כמו כן, בלימוד, אם נצליח לעורר בתלמידינו היקרים תאוה לדעת ולהבין את דברי הגמרא, מרוויחים אנו [ובעיקר התלמידים] דבר גדול ונשגב: רגש של "חסר" לדעת את הגמרא, עד כדי כך, שכאשר נמלא את החסר על ידי שנסיביר להם ונבאר להם את הגמרא לפרטיה ודקדוקיה ירגישו כולם שמחה של "התרת הספיקות", שאין שמחה גדולה ממנה.

לכן טוב מאוד להתחיל את השיעור, או גם כשאנו מוסרים להם מושגים חדשים וידיעות חדשות בסגנון של שאלה. בקצת מחשבה [וכח הדמיון] יכולים לבנות כל מושג וידיעה על שאלה הלכתית או מציאותית. ראוי לזכור שאין השאלות נשאלות במטרה כדי שהתלמידים אכן ישיבו את התשובות הנכונות, [אף על פי שיותר טוב להכווין אותם שהם בעצמם יגיעו לתשובה הנכונה], אלא המטרה היא לעורר בהם את התאוה לדעת ולהבין - את הרגש של "חסר".

(ב) יתירה מזאת, כאשר ישנה קושיא בגמרא, מה טוב ומה נעים הוא שנוער את התלמידים שהם בעצמם ישאלו את הקושיא, על ידי שנקדים להם את כל ההקדמות והמושגים הנצרכים להבין שיש כאן סתירה, או אתקפתא וכדומה. מה מאוד היו התלמידים נעשים חלק מהגמרא אם הקושיא הייתה שלהם בעצמם! ומה מאוד היו התלמידים שמחים למצוא את התשובה לקושיא שלהם!

(ג) כשלומדים "סתירה" בין שתי משנות או ברייתות, עצה טובה לחלק את הכיתה לשנים. חצי הכיתה הם תנאי המשנה, וכאשר שואלים אותם את הדין, המלמד מכון אותם להשיב כמו שנאמר במשנה, וחצי השני של הכיתה הם תנאי הברייא, וכאשר שואלים אותם את הדין, מכוונים אותם להשיב כמו שנאמר בברייא. בדרך זאת לומדים את כל הגמרא "נו", בעלי המשנה! מה אתם אומרים?" "ואתם, בעלי הברייא, מה אתם משיבים?" כך, שמתעוררת בתלמידים מדת הנצחון דקדושה - ומי יכול לישון בשיעור כזה?

הרב יצחק יוסף ברייער

כיתה ה'. ת"ת באר יוסף, שיכון סקווירא
בעמח"ס "להבין ולהשכיל" על פרק אלו מציאות

(ג) "ישמעו אזנך מה שאתה מוצא בפך"

הייתי מלמד בכיתה ה' במשך עשר שנים בסייעתא דשמיא, ובכל יום הייתי אומר שיחת מוסר על איזה נושא. בשלש השנים האחרונות עלה בדעתי לקלוט את השיחות האלה על כלי הקלטה, וכן עשיתי.

היום יש לי כמה מאות שיחות מוסר מיוחדות לגיל כיתה ה' בערך, אשר אני בעצמי יכול לחזור ולהקשיב בהן כדי להכין את השיחות לשנים הבאות, וגם רבים אחרים יכולים ליהנות מהן. [מסרתי מכתב של עניני השיחות למערכת, וכל מי שירצה יכול לקבלו מהמערכת].

מלבד עצם הדבר שהשיחות משתמרות על ידי הקלטה, ראיתי בזאת שתי תועלות גדולות עד למאוד. הראשון, שעל ידי שידעתי שהדברים הנאמרים מוקלטים, קיבלה השיחה פנים חדשות, הן נאמרו ברצינות יותר, ובהירות יותר לדבר באופן ברור ונאה, מבלי לסטות מהנושא הפרטי בשום דבר. ובעיקר, שהייתה לי האפשרות לחזור ולשמוע את עצמי, ועל ידי זה לשפר ולתקן את סגנון הדיבור שלי בין באיכותו ובין בצורתו. הרי בדרך כלל אף אחד לא שומע את עצמו מדבר, וכאשר מלמד יקליט את עצמו ויחזור להקשיב לעצמו, ודאי שיתוודע להרבה דברים אשר לא חשב אף פעם על אופן וסגנון הדיבור שלו. תנסו ותהנו.

(ד) "שמע בני מוסר... ואל תטוש"

ידוע למחנכים שלומר מוסר לתלמידים בשעה שעשו עוולה אינו נכון, וכמעט שאינו עושה רושם כלל. סיבת הדבר היא משני הצדדים. מצד המלמד, שבשעה שנעשה העוולה הרי הוא מדבר ב'רגשות' יתירות. ומצד התלמידים, שבשעת העוולה אינם מקבלים את דברי המוסר ללבם, משום שהם נוגעים בדבר.

הדרך הנכונה היא שבשעת מעשה צריכים להגיב בקצרה. אחרי זה צריכים למצוא הזדמנות כדי להרחיב את הדיבור בענין זה. ההזדמנות צריכה להיות בזמן רגוע ובאופן שליו ונינוח, אף שמח. הטוב ביותר הוא לדבר כאילו לא היו הדברים מוכנים מראש, אלא דרך אגב, מתוך הפרשה, או מתוך הלימודים אחרים.

מצינו בגמרא (בבא מציעא כט:) שרבי יוחנן מסר הנהגות טובות לתלמידיו בדרך "סאקאסטיש", כדאיתא שם, "אמר רבי יוחנן, מי שהניח לו אביו מעות הרבה, ורוצה

לאבדן, [ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך, שהעושה אלה מאבד מִהָר הון רב - רש"י], ילבש בגדי פשתן, וישתמש בכלי זכוכית, וישכור פועלים ואל ישב עממן, ילבש בכלי פשתן, בכתנא רומיתא [דמיהם יקרין וממהרין לכלות], וישתמש בכלי זכוכית בזוגיתא חיוורתא".

ראינו שרבי יוחנן השתמש בדרך בדיחותא לדבר באופן מהופך כדי למסור את דבריו לתלמידיו. ומכאן אני מוציא שלדבר לפעמים בדרך זאת מקובל יותר אצל התלמידים. לדוגמא: כשאני נכנס לכיתה אחר הפסקה, והנני רואה אוכל על הרצפה, אני אומר, "יש לי נחת רוח מכס, שעשיתם את הדבר הנכון שזרקתם את האוכל על הרצפה. נכון שהמקום הכי טוב לאוכל הוא על הרצפה?" והם צועקים בחזרה "לא". וכן על זו הדרך. בקיצור, המוסר נמסר בדרך של שחוק, אבל המוסר נקלט די טוב במוחותיהם הצעירים.

מלמד בכיתה ד', מאנסי

(ה) החדרת יראת שמים בלב התלמידים

ברצוננו, אם אפשר, לשאת את חברנו וידידנו - מלמדים חשובים די בכל אתר ואתר - בכמה עצות הנוגעים לעניני מדות טובות ויראת שמים, אשר אנו משתדלים להשפיע לתלמידינו כמנה גילים בסייעתא דשמיא.

א. מדי שבוע בשבוע כשמדברים אנו על הפרשה אנו עוסקים בשנים, שלשה או ארבעה עניינים באריכות, ואנו ממחישים אותם בפני התלמידים באותו סגנון שאנו מדברים אודות החדשות של היום ואתמול.

לדוגמא, בפרשת תרומה:

דברנו על אודות ענין הנשגב של "השראת השכינה". הרחבנו לבאר את הרצון החזק של האב לגור סמוך לבניו! שמחת האב כשבניו עושים רצונו! התרגשות הבנים כשהאב תמיד סמוך להם! וזכור כשהאב עשיר גבור חכם וטוב לב כביכול! אחר זה הארכנו להוציא את הנקודות היוצאות מזה למעשה.

דברנו גם על אודות נדבת הלב של הנדבנים! טובת לבם של אחד לחברו לנדב! ומה שכתבו הספרים שכפי דרגת נדבת הלב כך היו משתמשים עם זה. גם בזה הארכנו להוציא את הנקודות היוצאות מזה למעשה.

דברנו גם על אודות בנין המשכן; היופי; הכלים; זהב טהור, לא סתם זהב; המנורה ונרותיה; שמן זית זך, כמבואר במסכת מנחות זפות השמן לכבודו של מקום; קדושת המקום; דרגות הקדושה במשכן, אוהל מועד וקדשי קדשים, מי מותר ליכנס ומי אסור. אחר כך הארכנו להוציא את הנקודות היוצאות מזה למעשה: קדושת בית המדרש! יופי ונקיות של בית המדרש! כבוד תלמיד חכם! ענין הנשגב של הקרבת הקרבנות! [אשר כמובן אם לומדים משניות סדר קדשים יכולים להרחיב עוד יותר].

ב. אוהבים אנו מאד לדבר ממאמרי חז"ל ומדרשי חז"ל ולהמחישם! ואנו מרגישים שדברים כאלו נכנסים ללבבות הרכים של צאן קדשים!

ג. עוד אנו עושים, אנו מספרים בהתפעלות גדולה סיפורי צדיקים של הדורות הקודמים, ואף סיפורים על תלמידי חכמים של ימינו, כך מחדירים אנו למוחם של התלמידים עניני יראת שמים, יגיעת התורה, לימוד רצופות, יגיעה לחדש חידושי תורה וכו'.

ד. עוד אדבר וישמעו לי הקוראים דבר נחוץ מאוד, שכדי להשריש יראת שמים בלב התלמידים צריך המלמד בעצמו ללמוד הרבה מוסר, כדי שלבו יהיה מלא יראת ה' בעת אשר הוא עומד בפני תלמידיו להשפיע עליהם.

אנו כשלעצמנו עוסקים בכמה מספרי הרמח"ל **צ"ל** בקביעות. את הספר הקדוש "**מסילת ישרים**" אנו מסיימים בכל חודש בעזרת ה'. דבר זה מסייע לנו הרבה להיות בטוח שמה שאנו מדברים הם דברים ישרים וצדיקים, והנם דברים היוצאים מן הלב כדי שיהיו נכנסים ללב.

הרב לוי הורוויץ

כתה ג' ד', ת"ת תשב"ר, לאנדאן

ומגיד שיעור ב"ש"ס משנה' לגילים של כיתות ו'-ט'

מאוד העומדים בפנינו. האחד, שאני לא יפסיד... והשני, שחברי לא ינצח... שני דברים אלו קשים מאוד לבן אדם לסבול...

אבל אם יאמר הילד לעצמו, "הנה אני אוותר לו, כדי להביא קרבן מעצמי לה", ובאותה עת הוא חושב שבזויותו זה הוא רוצה לכפר על עוונותיו - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

אם החבר שלך עשה לך משהו שכואב לך, ואף ייתכן שהוא לא צודק בכלל, אבל אתה כמי שרוצה להקריב קרבנות בזמן הזה, מוותר בלבבך, ואומר לעצמך, 'אני מוחל לו בלב שלם', ואתה עובד על עצמך להסיר מלבבך כל רגש לא טוב כלפי חברך - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

אם אכלת כבר ארוחת ערב, אבל - כדרך של ילדים - מיד אחרי זה מתחשק לך לאכול עוד כמה מעדנים ומתוקים. אבל אתה חושב, "עכשיו יש לי הזדמנות טובה להקריב קרבן לה", ולוותר על התאוות הגשמיות שלי - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

עוד דבר משמע בדברי הרמב"ן הנזכרים, [עיי' שם בארוכה], שגם כשעושים מעשה גשמי לצורך הגוף, אבל מכוונים לעשות את הדבר לשם שמים - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

לדוגמא: כשאוכלים ארוחות בוקר, צהרים וערב, או אף כשאוכלים משהו בין הארוחות, ומכוונים "אני אוכל כדי שיהיה לי כח ללמוד ולהתפלל, ותהיה לי סבלנות והתאפקות מן הכעס" - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

כשהולכים לישון אחר יום ארוך מלא פעולות מעייפות, ומכוונים, "אני הולך לישון כדי שאהיה יהודי בריא ויהיה לי כח לעשות רצון ה' - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

כשמשחקים בהפסקות במשך היום, ומכוונים, "אני מתכוון לשחק במשחקים כדי לרענן את המוח, שעל ידי זה אהיה מוכן אחרי זה לחזור ללמוד בהתחדשות ובחיות" - הרי זה קרבן אמתי לה! ממש כקרבן חטאת, אשם ועולה בזמן שבית המקדש היה קיים!!!

אם כן, גם היום "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"!

פרשת שמיי -

- 2 -

הבשר ודם שלך, מאין הוא בא?

בסוף הפרשה, אחר שהאריכה התורה לדבר על האיסור הגדול של מאכלות האסורות כתוב (יא, מג) "ולא תטמאו בָּהֶם וְנִטְמָאתֶם בָּם, כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיָּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי."

בראשונים [הרמב"ן ורבינו בחי] ביאר שטעם שאסר התורה לאכול את הבהמות החיות והעופות הטמאות הוא לפי שהבריות הטמאות יש בטבען כוחות שליליים, ולכן הן נוהגות מטבען במדות

רעות. כל מי שאוכל את בשרם, וגופו נבנה על ידי בשר בהמות וחיות טמאות, מתעוררות בו כל אותן מדות הרעות וכוחות השליליים הנמצאים בתוך הבהמות והחיות שאכל.

הקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו רצה שנהיה טהורים וקדושים, עדינים ומתונים, בעלי מדות טובות וישרות. לכן רצה להציל אותנו מכל הכוחות השליליים הנמצאים בבהמות וחיות טמאות, לכן אסר לנו מאכלות האסורות.

כן אמרו חכמינו ז"ל (יומא לט.) על פסוק זה, "עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר, 'ולא תטמאו בָּהֶם וְנִטְמָאתֶם בָּם', אל תקרי 'ונטמאתם' אלא 'ונטמטם'". "שהלב מטמטם באכילת הדברים האסורים, ואין רוח הקודש שורה בו", (רבינו בחי, כאן).

לכן צריכים אנו להיות זהירים מאוד שלא להיכשל במאכלות אסורות. צריכים אנו להכניס לתוך מוחנו ולבנו פחד וזעזוע ממאכלות אסורות! שאם חס ושלום נכשל בעבירה זו, נגרום שגופנו נבנה ומתגדל על ידי מאכלים אלו, ואם הגוף גדל ממאכלים אסורים חס ושלום, מובן שקשה מאוד לטהר ולקדש גוף כזה.

לכן גם אם נמצאים במצב קשה מבחינה זו, וקשה להשיג אוכל ב"הכשר" טוב, צריכים להתאזר בגבורה ובעוז כדי שלא ליפול בנסיון זה, ולהתקדש בקדושת ה' על ידי שאוכלים רק מאכלים שבטוחים שהם כשרים וטובים ב"הכשרים" מהודרים. צריכים להתרגל משנות הנעורים שבדברים אלו לא מחפשים קולות, "כי בנפשנו הוא"!!!

מי שאכן נזהר במצוה חשובה זו בודאי שקדושת ה' שורה עליו, ואף גופו מתעדן ונטהר, ואפשר לו בנקל להשיג מדות טובות וישרות, ולהתרגש ברגש קודש בעבודת ה'. כן אומר הכתוב, "וְהִיָּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי"!!!

- ח -

עושים ועושים... עד שנעשים...

ידוע הוא יסוד הגדול בעבודת ה' בפרט, ובכל היהדות בכלל, אשר מכריז ספר החינוך במצות לא תעשה "לא תשברו עצם" בקרבן פסח (מצוה טז): "כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע"!

ומבאר שם דברים מתוקים, "ואפילו רשע גמור בלבבו, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב, ובכח מעשיו ימית היצר הרע. כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות".

בספר ערוגת הבושם מחדש עוד נופך בענין הגדול הזה בפרשתנו, על הפסוק (יא, מד) "וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיָּיתֶם קְדָשִׁים".

כל ילד מכיר את המשנה בסוף מסכת פאה, "וכל מי שאינו לא חָגֵר, ולא סִימָא, ולא פִּסְתָּ, ועושה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, שנאמר (משלי יא, כז) 'וְדָרַשׁ רָעָה תְבוֹאָנָה'". דהיינו שכשאדם מתנהג כאילו הוא חולה ובעל מום, ומזלזל בברכתו של הקדוש ברוך הוא, כאילו ברא יותר בעלי מומים בעולם, הרי זה גורם רעה לעצמו, ואינו מת עד שנעשה בעל מום, חס ושלום.

- ט -

הרי אמרו חז"ל (יומא עו.) "מדה טובה מרובה ממדה פורענות". אם כן נוכל לומר קל וחומר: אם אמרו חכמינו הקדושים שכאשר אדם מתנהג כמו בעלי מומים אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, על אחת כמה וכמה - מדה טובה ממדה פורענות - שאם אדם מתנהג כדרכי הצדיקים הקדושים, בתורה וביראה בקדושה וביראה, ודאי שאינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם!

דברים נפלאים!

"כי ידוע הדבר ואמת שכל אדם נפעל כפי פעולותיו"!!!

אבל - יש תנאי לזה. שכאשר מתנהג אדם בדרך טובה, אפילו שלא לשם שמים, צריך להיות שבעומק לבו ירצה להיות טוב! צריך להיות שבעומק לבו ירצה ללמוד! ירצה להתפלל! ירצה להיות ירא שמים!

אם מתנהג בדרך טובה, וכל כוונתו היא רק לרמות את הבריות, ובתוך לבבו אין לו שום רצון אמתי להיות טוב באמת, אין הפעולות פועלות כלום!

כן אמר מורנו ה"חפץ חיים" זצ"ל: האיש שמתנהג בזריות נעשה זריו, אבל בתנאי שירצה להיות זריו. אבל אם כל זריזותו איננה אלא רק בשביל שאחר זה יוכל לנוח לנפוש ולהתעצל, אז לא תפעל בו הזריות כלום, לפי שישאר בו רק מה שכיוון בזריותו - המנוחה והעצלנות...

אבל אם כוונתו היא באמת להיות טוב, אז אף אם לעת עתה אינו עושה אלא שלא לשמה, אבל "מתוך שלא לשמה יבא לשמה" בעזרת ה'.

כי כשעושים ועושים ועושים - נעשים!...

פרשת פרה -

- ט -

מיד לאחר פורים מתחילה טהרתן של ישראל

אמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי מגילה ג, ה), "בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת? שהיא טהרתן של כל ישראל!" ולכן אמרו שם, "אין מפסיקין בין פורים לפרה" [חוץ משנה שחל פורים בימי חמישי-שישי, כשנה זו].

מובן שמלבד מה שבשבת זו קוראים פרשת פרה כדי להזכיר ענין הטהרה מטומאת מת שהיו אבותינו מיטהרים בזמן שבית המקדש קיים, זוכים אנו לטהר את עצמנו בטהרה רוחנית על ידי קריאת פרשה זו, כמו שנקראת בירושלמי הנזכר "טהרתן של ישראל"!

אכן מבואר בספרים הקדושים שביום הפורים - יום של מחיית עמלק - כבר מתחילה מצות בדיקת וביעור חמץ, שכפי שבארו הקדמונים (תשובות הרדב"ז ותקעי") איננה באה אלא לרמוז שצריכים לבדוק ולבער את יצרנו הרע מכל סדקי נפשיותנו וגופנו ולא יראה ולא ימצא בכל גבולנו. כך שמצות ביעור חמץ היא באמת עבודה רוחנית ונפשית.

עוד יותר מזה מבואר בספר "חסד לאברהם" למקובל הקדוש רבי אברהם אזולאי זצ"ל (מעין ג, נהר נ), פלאים גדולים מימים אלו שבין פורים לפסח,

שאל מאי דבעית

שאלה: הרבה מלמדים מחפשים רעיונות ומהלכים לעורר, לשפר ולעודד התנהגות טובה ו"דרך ארץ" בין תלמיד לרבו בפרט, ו"בין אדם לחברו" בכלל. אולי יש בין הקוראים הנאמנים מלמדים מומחים שיש להם נסיון בדברים אלו. לאלו שיציעו לערוך מבצע בנושא זה, נא לפרט פרטים מלאים על המבצע, בראשונה על מה עושים את המבצע? מי משתתף? איזה גיל? למשך כמה זמן עורכים אותו? איך גורמים שגם בעלי ה"יצרו גדול" לא נשמטים אחד אחד? שנית, מה עושים אחרי שהמבצע נגמר, איך ממשיכים את ההתנהגות היפה?

זמן רב חכינו להזדמנות ראויה לשתף את ציבור המחנכים החשובים במבצע זה. עתה שראינו את השאלה בגיליון זה, חשבנו לכונן לקיים "אל תמנע טוב מבעליו", ולפרסם את אשר בידנו, שיצא מזה כבוד שמים בחינוך בנינו בענין "בין אדם לחברו".

בסייעתא דשמיא עשינו מבצע זה - הנקרא "מעלת חברים" - כבר פעמים רבות בעזרת ה', ותודה לשמו יתברך ראינו בו הצלחה גדולה מאד. בפעם הראשונה נמשך המבצע רק ארבעה שבועות, ולאחרונה סדרנו שהמבצע נמשך למשך חמשים יום, אשר אנו מחלקים לחמשה שלבים, עשרה ימים לכל שלב.

כל יום שעובר שהתלמיד לא ציער שום אחד מחבריו, לא בדברים, וכל שכן לא בידים - הוא מקבל סכום "פוינטס", לדוגמא, מאה "פוינטס" ליום היות שהמבצע נקרא בשם "מעלת חברים", קראנו ל"פוינטס" - "מעלות".

כל אחד מקבל "קארטעל" בתחילת השבוע שהוא צריך למלא. אם קרה שנכשל וציער את חברו, הוא צריך לרשום על "קארטעל" שמו של מי שציער. כמו כן אם נכשל ונתן מכות לאחד מחבריו חס ושלום.

בסוף השבוע צריך התלמיד הפוגע והמכה לתת לתלמיד הפגוע והמוכה חלק מ"פוינטס" של אותו יום. למשל, אם ראובן ציער את שמעון בדברים, מקבל שמעון מחשבונו של ראובן סכום של עשרים וחמש "פוינטס". ואם ראובן היכה את שמעון אז מקבל שמעון חמשים "פוינטס" מחשבונו של ראובן. חוץ מה"פוינטס" שראובן צריך

למסור לשמעון, אין ראובן בעצמו מקבל את מאת ה"פוינטס" של אותו יום, לפי שהוא ציער מישהו [והמאה ה"פוינטס" מקבלים רק אם עבר יום שלם בלי שיצער מישהו].

כדי שמי שנכשל לא יתייאש, יש דרך לקבל בחזרה מה שנתן לחברו, אם יעברו שלשה ימים שלא ציער שום ילד כלל, הוא מקבל בחזרה את העשרים וחמש ה"פוינטס" שחסרים לו, [והשני אינו מאבד אותן]. אם יעבור שבוע שלם שלא ציער שום ילד, הוא מקבל בחזרה גם ה-100 שהפסיד על היום.

מעלותיו של המבצע הן: א. כל אחד רושם רק מה שהוא בעצמו עושה, ולא מה שעשה חברו. ב. בגלל שהשני רוצה לקבל את המגיע לו, הוא צריך לגשת למלמד או למנהל ולהגיד שאחד ציער אותו, ולכן אין חשש שמי שציער אותו לא רשם את זה, שהרי הוא יודע שהמלמד ומנהל ידעו מזה.

הערה: עם כל זאת צריכים להשגיח שהתלמידים ירשמו את הדברים בכנות. גם יש לשים לב שלא יגזימו התלמידים תמימי הלב שהם "ציערו" כי הם מתרגמים את כל מה שהם עושים לחומר...

שבת ומועד התורה ויועץ - בנשיאות כ"ט שנת ה'תשס"א - וויליאמסבורג י"א

עשרת אלפים 50

5x2000=

10,000

ש"ב"ס ת"ת תשס"א לפ"מ

מעלת חברים

יום	נישט געשעפענט	געשעפענט	געשעפענט	זייער	זייער
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

(א) טאג וואס דו האסט קיינעם נישט געשעפענט באקומסט 100 מעלות.

(ב) אויב האסט איינעם געשעפענט, דארפסטו אוועק געבן פאר יענע אינגעל וואס דו האסט געשעפענט "מעלות".

(ג) אויב האסט צוריק געשעפענט דעכנס זיך אראפ פון דיין חשבון "50 מעלות".

(ד) אויב נישט דורך 3 טעג און דו האסט קיינעם נישט געשעפענט וועסטו צוריק באקומען די 50 מעלות וואס דו האסט פארלוירן.

(ה) אויב דו הייבסט ח' הענט אויף א צווייטן דארפסטו אוועק געבן פאר יענעם "50 מעלות".

(ו) אויב וועט דורך גיין 3 טעג און דו האסט קיינעם נישט געשעפענט וועסטו צוריק באקומען די 50 מעלות וואס דו האסט פארלוירן.

(ז) במשך די גאנצע 10 טעג קען מען אנקומען צו 1000 מעלות. די ציחל איז אז ביי 50 טעג וועט מען האבן 5000 מעלות.

בכל פעם שעשינו את המבצע הזה ראינו הצלחה מרובה. גם שמעתי מכמה הורים שילדיהם היו נרדפים על ידי מנהיגי הכיתה, שעל ידי המבצע נשתנה מצבם לטוב מאוד. כמו כן רואים כל הזמן שתלמידים הללו שרגילים להיות המצערים והמכים ממש עובדים על עצמם שלא לצער וכל שכן שלא להכות את הזולת.

נתנסו ותהנו, בעזרת השי"ת.

הרב ראובן אלעזר פריעדמאן

מנהל ת"ת יסודי התורה ויועץ, וויליאמסבורג יצ"ו

מלמדים חשובים!

נא להביע את דעותיכם, ולזכות את הרבים!

כמו שאתם קוראים עצות של מלמדים אחרים, ונהנים, כך יהנו אחרים לקרוא את עצתכם ואת דעתכם הרמה!

עלה והצלח

דברי חיזוק מרעננים למלמדים העמלים בעבודתם הקשה שבקדשים

עיקר התורה הוא לימוד התינוקות

יש מי שפירש שה'כרובים' הם דמות שני תינוקות, תרגום 'תינוק' - 'רביא' הוא, לומר, שהקדוש ברוך הוא מלמד תינוקות, שנאמר (ישעיה נד, ג) "וכל בניך לימודי ה'". אמרו בזוהר, שמה שאמר 'וכל בניך' הם אותם שמתים קטנים לומדים שם, ומלמדים זכות על אבותיהם. וכן אמרו ז"ל (מוכא ברבינו בחיי) "אל הכפורת יהיו פני הכרובים", כתלמיד הנותן עיניו למטה מפני אימת רבו". להודיע ש**עיקר התורה הוא לימוד התינוקות**, שנאמר (תהלים ח, ג) "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ואם אין גדיים אין תישיש. לזה נרמז כאן קודם עשיית המשכן, להורות על מה שאמרו ז"ל (שבת קיט): "אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש".

ולזה היו [הכרובים] על הכפורת, והלוחות למטה מהכפורת, לומר, ש**עיקר לימוד התורה הוא לימוד התינוקות, שעליו עולם עומד, בהבל פיהם, הבל שאין בו חטא**. זהו "פורשי כנפים למעלה", שמלמדים זכות על כל ישראל בהבל פיהם, שעולה למעלה. "הכרבים" גימטריא "זרע", "עזר", רצה לומר זרע ישראל הם עזר לישראל בהבל פיהם, "הבל" - "ה' לב", "פיהם" גימטריא "קהל", רצה לומר הלב של הקהל הוא הבל פיהם של תינוקות. זהו "ולשון רכה" (משלי כה, טו), שהם התינוקות, שלשונם רכה, שקורין לר"ש לי"ש. "תשבר גרם", נוטריקון "תינוקות ש'ל ב'ית ר'בן ג'זירות ר'עות מ'בטלין". "תינוקות" גימטריא "תתבקע", שמבקעת כמה רקיעים, ועולה בהבל פיהם ובוקעת וקובעת מקום לקהל לתפילתם. זהו "על הכפורת יהיו פני הכרובים", ראשי תיבות "היפה". "יהיו פני הכרבים", גימטריא תמ"ח. שהם מוחים חמת המלך, מתח מותחים הרחמים, חתם חותמים אותם לחיים.

שפתי כהן על התורה, פרשת תרומה

זכויות מלמדי תינוקות

הנה בלי ספק החכם המלמד לאחרים יתבטל הרבה מהשיג מה שהיה שיכולתו להשיג מושכלות, כי זמן זמנים טובא עידן ועידנין יבלה זמנו בלמד דעת את העם. אלא הקדוש ברוך הוא חפץ בזה מאד, ורוצה בזה יותר ממי שמעמיק ואינו מלמד לאחרים, כמו שכתב בחובות הלבבות (בשער אהבת ה' פרק ו'), הנה אלקינו המשיפע שפע חכמה על חכמיו הוא מפיסם בדברים, ואומר, אם ארוה צמאונך כאשר חפצת, לא יושקה שדי, הם עם בני ישראל הצריכים מורה צדק כדי להדריכם, אלא הסתפק בצמצום, ותשק עדרי צאן קדשים, ושכרך כפול לעולם הבא, כמו שכתב בחובות הלבבות הנזכר לעיל.

דרשות חתם סופר דף ת"ז

זה לשון חובות הלבבות (שם): וראוי לך, אחי, לדעת, כי זכויות המאמין אפילו אם יהיה מגיע אל התכלית הרחוקה בתיקון נפשו לאלקים יתברך, ואלו היה קרוב למלאכים במדותם הטובות ומנהיגים המשובחים והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו, **אינם זכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה וכו', שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותם בכל הימים ובכל הזמנים וכו',** כמו שאמרו חז"ל (אבות ה, יח) "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. משה זכה וזיכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו".

מב) "אלמלי לא זכו ישראל למצוה אחרת אלא לזו שמקבלים פני שכינה פעם אחת בחודש, דים".

בראש חודש מתחדשת הלבנה שמרמזת לכנסת ישראל. הרי הלבנה מתחדשת מזמן לזמן, ולפעמים נראה שכבר כלתה ואיננה, אבל בכל פעם מחדש היא מתחדשת ומאירה על פני תבל. כמו כן ישראל, בין הכלל ובין הפרט, אף על פי שמפעם לפעם נכבה אורו, וחס ושלום נראה שכבר הלך ואיננו, אבל צריכים לחיות בתקוה ובצפייה, ולהתחדש, ועוד הפעם להתחדש להאיר ולזרוח על פני תבל ומלואה. לכן אומרים בברכת הלבנה, "וְלִלְכָּנָה אָמַר שְׁתַּתְּחִדֵּשׁ, עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת לְעַמּוּסִי בֶטָן, שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ".

עוד מביאר שם רבינו בחיי, "וידוע כי כשיראה האדם הלבנה בחידושה, ומברך עליה, הנה הוא מעיד על חידוש העולם, שהוא עיקר האמונה, ומודה על אלקותו של יוצר בראשית שחידש העולם, כשם שמחדש הלבנה בכל חודש וחודש".

לפי זה מובן מאוד למה ציוונו הקדוש ברוך הוא, את המצוה הזאת כמצוה ראשונה מאז היותנו לעם. כי הלא במצרים היו בני ישראל שקועים בטומאת עבודה זרה, והיו חסרים אמונה בה' ובהשגחתו, לכן כאשר מסר לנו את מצות חידושה של חודש, ואנו מחשבים את חשבונותינו לפי חודשי השנה אשר קבע הקדוש ברוך הוא בזה אנו מודים במציאות הבורא ובחידוש העולם!

"החודש הזה לכם" עיקר באמונה!!!

יש להוסיף עוד, על פי מה שמבואר בספרים שמזלו של חודש ניסן הוא מזל "טלה". וידוע שהמצריים בחרו לעבוד למזל זה בהיותו מזל הראשון והיותר חשוב בין המזלות. לכן היו המצריים מכבדים מאוד את הצאן, כמבואר בפסוקי התורה בפרשת וארא (שמות ת, כב), "כִּי תֹעֲבֹת מִצְרַיִם נִזְבַּח לֵה' אֱלֹהֵינוּ, וּפִירַשׁ רֹשִׁי יִרְאֵת מִצְרִים".

והנה אחר שהיכה הקדוש ברוך הוא את מצרים בעשר המכות הגדולות והנוראות, והראה שה' הוא האלקים! הגיע הזמן הגדול של יציאת מצרים. מה הייתה הפתיחה של יציאת מצרים? שחיטת השנה! שחיטת ה"טלה"! שחיטת תועבת מצרים!

מתי שחטו את ה"טלה"? דווקא בחודש ניסן שהוא מזל "טלה"! דווקא בחודש אשר מזל "טלה" שולט בו, ודווקא באמצע החודש כשהלבנה בתוקפה והדרה, דווקא אז לקחו ישראל את "תועבת מצרים" ושחטו את הפסח כל קהל עדת ישראל בין הערבים כמצות ה' אלקינו! [עיי' דרך פקודיך מצות שחיטת הפסח].

זאת הייתה ההקדמה ליציאת מצרים! להודיע ולהשמיע לפני כל העולם כולו: אין לנו חלק ונחלה בתועבת מצרים אשר היינו שקועים בה! אנו עומדים בחודשו של מזל "טלה" ובתוקף לבה של החודש - ביום ארבעה עשר, בעצם היום הזה אנו שוחטים את ה"טלה" לכבוד ה' אלקי ישראל!

כמה אמונה טהורה משתרשת בלבבנו כשאנו מתבוננים בדבר זה! אין העולם מתנהג על ידי המזלות כלל! אין המזל שולט על שום דבר! אלא הבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג ועושה ועושה ויעשה לכל המעשים! כי ה' הוא האלקים! אין עוד מלבדו!

אלא בואי, ואני מלמדך שתהיי רואה את הנגעים. אם ראית שעור של אדם שיבש המעין שלו, תהיי יודעת שלקה, לפי שכל שער ושער ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעין יבש השער".

"אמרה לו אשתו, 'ומה אם כל שער ושער ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה, שאתה בן אדם, כמה שעירות יש בך, ובניך מתפרנסין על ידך, לא כל שכן שיזמן לך הקדוש ברוך הוא פרנסה?!' לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ".

רופאים מומחים לעור יודעים אכן שמתחת כל שורש של כל שער ושער ישנם שני ורידים המביאים לו חיות. וריד אחד מביא דם מן הלב אל שורשי השער, וריד השני מוביל את הדם בחזרה ללב. שורשי השערות הם מפעלים בפני עצמם, היוצרים כל הזמן את השער המסויים המתאים לאותו חלק הגוף, אשר במלאכת מפעל זה השער מתארך וצומח בכל רגע ורגע.

אותה אשה הבינה פתאום שאם לכל שער קטן שבקטנים ישנו מעין מיוחד המחיה אותו, עד שאם יבש המעין שלו זה סימן של נגע. אם כן אצל אדם בריא ושלם אשר כל שערותיו בריאים חיים וקיימים, נמצא שהמעיינות שלהם חיים וקיימים ונותנים חיות לשורשי השערות.

הקושי של פרנסה הוא רק באמונה ובטחון שיש לאדם. שאם היה האדם מאמין ובוטח בה' לא היה חסר לו כלום, רק חסרון האמונה והבטחון גורם לקושי הפרנסה.

ולכן אמרו חז"ל (פסחים קיח). "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". ונשארת השאלה, הלא הבורא יתברך הוא המפרנס לכל בריה, והוא הנותן לחם לכל בשר, והאם אפשר לומר על הבורא יתברך שקשה לו חס ושלום!?

והשיב הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע שקושי הפרנסה הוא רק בגלל הקושי של אמונה ובטחון שיש לבני אדם, שהפרנסה נראית להם כ"קריעת ים סוף"... אבל ברגע שיש לאדם אמונה שלימה בה', ובטח בחסדו הגדול, כבר אין שום קושי כלל!

כן מבואר בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף, שכתב בסוף פרשת יתרו, "שיהיה בו מדת של אוכלי המן, שהוא האמונה ומדת ההסתפקות, שיצאו למדבר ששים רבוא בלא מזון ולחם, כי אם עגות מצות שעשו במצרים בחפזן. ומצד ההבטחה והאמונה שהאמינו בו יתברך ירד להם המן! וגם היה בהם מדות ההסתפקות עמר לגולגולת 'דבר יום ביומו', והאמינו בו יתברך שכל יום יבוא עם פרנסתו, ולא דאגו היום פרנסת מחר".

בגלל שלא דאגו דאגת פרנסה, והיו סמוכים ובטוחים בה', לכן התפרנסו בדרך נסית גלויה על ירידת המן ומי הבאר!

פרשת החודש -

- יא -

**יש לך "מזל"?... אין מזל לישראל!
יש אלקים בישראל!**

רבינו בחיי מביא על הפסוק (שמות יב, ב) "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים" את דרשת חז"ל (סנהדרין

ועד כמה אנו מיטהרים ומתקדשים בימים אלו על ידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כמאמר רבי עקיבא (יומא פה), "אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין? מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים!"

האזולאי מגלה לנו "סוד נפלא מענין השבתת חמץ ואכילת מצה".

וכך הם דבריו הקדושים, "אחר שיצאו ישראל ממצרים ואילך, מה עשה הקדוש ברוך הוא? חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, וצוה לישראל בכל שנה שיעשו שבעת ימי פסח, בהשבתת חמץ ובאכילת מצה.

"וסוד הענין הוא, כי היותר רשע שבישראל, אף על פי שירבה לפשוע ולהרע, אי אפשר לכנס בהיכל החמשים של טומאה עד שירשיע ויפשע ארבע מאות ימים רצופים זו אחר זו. ובכל שנה ושנה שלשים יום קודם הפסח הש"י עושה להם לישראל משא פנים ברוב חסדיו, ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מעט, שיעור חלק אחד משלשים בכל לילה, באופן שבליל ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיצון מהחמשים, שיעור חלק אחד משלשים משיעור הכמות שהיו נכנסים ליל שלשים ואחת קודם הפסח. ובליל פסח אינם נכנסים כלל ועיקר, וכולם פטורים ובני חורין. וגזרה חכמתו יתברך להיות חירות נפשות בשלשים יום מעט מעט, שלא ירגיש ס"מ כל כך צער, ולא יקטרג". עד כאן לשונו הקדוש.

מה גדלו רחמי וחסדיו של בורא עולם!

בספרים הקדושים [נכדו הגאון חיד"א זצ"ל ב"גאולת עולם", וב"עריב נחל" ועוד] הזהירו שכל זה יכול להתקיים רק אם נתנהג בימים אלו - ימים הקדושים והטהורים שבין פורים לפסח - כראוי ונכון וניזהר שלא לעשות שום דבר נגד רצונו יתברך.

ימים אלו צריכים אנו לנצל כדי להכין את עצמנו לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה. בחג הפסח נפתחים כל שערי שמים, ואורות גדולים עד מאוד מאירים את כל העולם כולו בכלל, ואת נפשות בית ישראל בפרט, וכדי שנוכל לקבל את האורות הגדולים האלו צריכים אנו הכנה גדולה של זהירות מלעבור עבירות חס ושלום, ואהבת ה', יראת שמים, ולימוד התורה בהתמדה יתירה.

פרשת תזריע -

- יב -

איך מתפרנס אדם? כשיועד שאיננו צריך להתפרנס!

ידוע שאחד מסימני נגעים הוא שוני במראה השער שבתוך הנגע. בענין זה דרש במדרש תנחומא בפרשתנו (פרק ו) על הפסוק (איוב לח, כה) "מִי פֶלֶג לְשִׁטָּף תִּעָלֶה", "אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, בערביא קורין לשער 'שטפא', שכל שער ושער שבאדם ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו". והמדרש מביא סיפור נאה בענין זה.

"מעשה בכהן אחד שהיה רואה את הנגעים, מטה ידו, בקש לצאת לחוצה לארץ. קרא לאשתו אמר לה, 'בשביל שבני אדם רגילין לבא אצלי לראות את הנגעים קשה עלי לצאת מעליהם,

עלה הבט

ביוזר דעות המחנכים מנסיון שלהם בעניינים העומדים על הפרק

גלות לתלמידים שהמשנה או הגמרא הנלמדת קשה להבין מי בעד, ומי נגד?

ובכל שבוע הם מתקשים להבין ומתייגעים לגמור את הלימודים בציונים טובים או בינונים. כאשר נאמר להם שהקטע הבא הוא קטע קשה, זה יכניס בלבם פחד ומורא, ויהיו תלמידים שאף לא ינסו להבין מתוך יאוש. בעניי אני נוהג אם יש סוגיא קשה, שבסוף השבוע כאשר כבר כל הכיתה יודעים אותה ושולטים בחומר אנו מכריז ואומר, "אשריכם תלמידי חכמים שהצלחתם ללמוד סוגיא מסובכת זו!" ורק לאחר המעשה אני אומר להם שמה שלמדנו השבוע היא מהעניינים הקשים שבמסכת זו.

הרב שמואל ישי אלפנבין

ת"ת מעשי חייא, ביתר עילית

שינוי מקומות לעתים קרובות: מי בעד, ומי נגד?

- ב -

בגיליון הגיב מלמד בעלום שם בקצת חריפות וצייד נגד שינוי מקומות לעתים קרובות מכמה סיבות. באתי בשורות אלו לענות על טענותיו.

מה שכתב שצריך למלא את רצון התלמידים המבקשים להחליף מקומות ולכן צריכים להחליף את מקומם למקום קבוע, אענה ואומר, שקשה מאוד לרצות את כל אחד ואחד. יש הרבה ילדים הרוצים לשבת ליד המלמד, ואין יוכל לרצות את כולם; ועוד, הרי ישנם ילדים שאוהבים שינויים ורוצים לשנות את מקומם מפעם לפעם, ולמה לא לעשות גם את רצון תלמידים אלו? לכן, לדעתי, אם עושים את זה בצורה מסודרת, זה גורם גיוון לכתה שגם המלמד וגם הילדים נהנים מזה בדרך כלל.

מה שכתב שהמלמד צריך להסתובב בין התלמידים וכו', אכן, אני מסכים שכן צריכים לעשות, וגם אני נוהג כך. אבל מכל מקום הרי יש גם חלק ניכר של היום שהמלמד יושב במקומו, ומוסר את השיעור, ואם אפשר לסדר את הכיתה בצורה שכל ילדי הכיתה יוכלו לשבת מול המלמד במשך השנה, מה רע יצא מזה?...

ומה שכתב שקשה לילדים להתרגל למקום חדש בכל תקופה ותקופה, באתי להציע את דעתי שאכן לא כדאי לעשות שינויים גדולים בסדר ישיבת התלמידים בכיתה, שזה באמת מבלבל מאוד. אלא כדאי לשנות את המקומות רק במקום אחד, בצורת סיבוב בכיוון השעון. [כמובן שזה מתאים רק בכיתה המסודרת בצורת אות ח, אם הכיתה מסודרת בצורה אחרת צריכים להתאים את יסוד זה לצורה ההיא]. הילדים מתרגלים לזה די בקלות. ואין חכם כבעל נסיון.

הרב יצחק פישר

כיתה ב', ת"ת סקווירא, ירושלים

גליון הבא

יצא לאור בעזרת השי"ת לקראת ראש חודש ניסן על פרשיות מצורע-שבת הגדול, חג הפסח-ספירת העומר ואחרי מות הבאים לקראתנו לטובה

נא לשלוח חומר עד יום כ' אדר-ב'

כששולחים חומר למערכת נא לציין שם השולח, מס' טלפון, ובאיזה מוסד הוא מתגן

בקשת רבים:

מי ששולח שיר, נא לצרף גם הקלטה של השיר, כדי שהמעוניינים יוכלו להשיגה אצל המערכת

כדי לקבל את הגליון בוויילאמסבורג
נא להתקשר לטלפון: 718-536-4816

ניגון: פורים פורים פריילעך

ניגון: פורים פורים פורים פורים (באבוב)

פורים פורים פורים פורים לנו, ברוך אָפֿער בָּחַר בָּנוּ,
שְׁהִינֵינוּ וְנִקְנֵנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה.
קַל נֶאֱמָן אֶב הַרְחֵמָן, קַל נֶאֱמָן אֶב הַרְחֵמָן.
קַרְב זָמַן, קַרְב זָמַן, קַל נֶאֱמָן, קַרְב זָמַן, קַרְב זָמַן, אֶב הַרְחֵמָן.
הַקֵּל הַנִּפְקֵד לָנוּ מִצְרֵינוּ, כְּאִשֶּׁר עֲשִׂיתָ לְאַבְרָהָם.
אֶת צֶמַח דָּוִד עָבְדְךָ מִהֵרָה תִּצְמִית, כְּדָרְךָ הָאֱמוּר בְּדוֹד מִשִּׁית.

*

פורים פריילעך זיין מיר וועלן
יעדער איינער וועט גאר קוועלן
מיר גיין זיך גאר שיין פארשטעלן
עס וועט אייך זיכער גוט געפעלן.

מיר וועלן גיין אין שוהל - אָפֿילו
אויסדערן שיין די מְגִילָה
יעדעס ווארט מִילָה בְּמִילָה
מיר זענען גרויס - א גְדוּלָה!

אבער ווען ווען הָפֿע - וועט מען נאר דערקלערן
מיט די פושקע גראגערס - וועלן מיר איהם צושטערן
אויסמעקן דעם לָשֶׁע - ווילן מיר גערן
זיין שלעכטע נאמען ווילן מיר - מער נישט הערן
אויך די אלע שוֹנָאָים - וואס ווילן אונז אפקערן
זאלן מיט הָשֶׁם יִתְבָּרַךְ הִילֵךְ - אומגעברענגט ווערן.

אויך וועלן מיר ברענגען מְשֻׁלָּח מְנוּחַ
פאר די ארימע לייט שיינע מְתָנוּחַ
ס'איז נישט קיין לִיְצָנוּחַ
בלויז ריינע כְּנוּנוּחַ
מיר ווילן מְקַיִים זיין אלע פורים תְּקָנוּחַ.

די קְעוּדַת פורים - מְשֻׁקָה וְשִׁמְחָה
מְחִיית עֵמֶלֶק - מְחָה תְּמִיחָה
דאנקן און לויבן - נִוְדָה לְשִׁמְךָ
אין די אלע בין איך א יחיד מוֹמְחָה.

צְדָקָה גְדוּלָה - ביי יעדן קלייבן
ס'זאל קליין געלט - ביי קיינעם בלייבן
פארן רבינס קאסע - שווערע געלטער אויפטרייבן
די גרויסע פושקע - זאל מען קוים קענען הייבן
ווען אין די צְדָקָה ביכער - וועט מען באשרייבן
אז מיר האבן געשאפט טויזענט דולר זאלט איהר גלייבן.

מיר וואונטשן אייך אלע א פרייליכן פורים
פאר די נישטערע און אויך שִׁפּוּרִים
עס זאל אייך גארנישט פעלן א גאנץ לעבן
וואס איהר ווילט נאר זאל דער בִּנְיָאן אייך געבן
שוין אין גיך דעם קוֹל שׁוֹפֵר זאלן מיר הערן
פון דעם ביטערן גְלוּת אויסגעלייזט ווערן.

הרב אלי רייכמאן

כתה א, ת"ת צאנז קלויזענבורג, וויליאמסבורג
[ניתן לקבל הקלטה של השיר אצל המערכת]

מנהלים ומלמדים חשובים שליט"א

אפשר לשלוח רעיונות וחומר על ידי הדואר ועל ידי אימייל. אפשר גם להשאיר הודעה ארוכה בטלפון, ואם יש צורך תתקשר המערכת אליו.

נא לשלוח לנו גם חומר על פרשיות של שנה זו, בשעה שהדברים מחודשים ורעננים והחומר יודפס בשנה הבאה בפרשה זו, בעזרת השי"ת.

יכולים אף לציין מראה מקום באיזה ספר, אשר כדאי להביא את דבריו בגליון

